

Påvirkning af EU-Taksonomi og CSRD på landbrugsvirksomheden

Kenneth Kjeldgaard

SEGES Innovation, Strategi & Vækst

Formålet med dette notat er at beskrive kriterier i forbindelse med EU-Taksonomien og CSRD-direktivet, og hvordan de påvirker landbrugsvirksomhederne.

Sammenfatning

Hovedformålet med EU-Taksonomien og Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) er at fremme bæredygtighed og skabe ensartet rapportering af bæredygtighed i EU. EU-Taksonomien fokuserer på at definere, hvilke aktiviteter der kan betragtes som bæredygtige, mens CSRD fokuserer på at forbedre rapporteringsstandarderne og øge gennemsigtigheden i virksomhedernes bæredygtighedsrapportering.

Derfor kommer EU-Taksonomien og CSRD Direktivet til at sætte rammer for produktionsforudsætningerne i landbruget i fremtiden. Det vil sammen med øvrig lovgivning være bestemmende for landbrugsvirksomhedernes adgang til bæredygtig finansiering, license to operate og license to produce.

EU-Taksonomiens formål er at fremme bæredygtige investeringer og økonomisk aktivitet. Taksonomien er et kvalifikationssystem, der skal definere økonomiske aktiviteter i overensstemmelse med miljømålene i EU. Det sker ved at definere fælles kriterier for, hvornår en aktivitet er bæredygtig ud fra seks specifikke miljømål:

- Modvirkning af klimaændringer
- Tilpasning til klimaændringer
- Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
- Omstilling til cirkulær økonomi
- Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
- Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer.

Før en aktivitet kan betragtes som bæredygtig, skal den opfylde fire krav i EU-Taksonomien. For det første skal aktiviteten bidrage positivt indenfor et af Taksonomiens seks EU-miljømål. Dernæst må aktiviteten ikke skade et af de andre miljømål. Næste krav er, at aktiviteten skal opfylde minimumskrav til social ansvarlighed, og sidst skal aktiviteten kunne leve op til Taksonomiens screeningskriterier for bæredygtighed.

Store virksomheder og finansielle institutioner skal oplyse, hvor stor andel af deres virksomheds omsætning, investeringer samt forsknings- og udviklingsaktiviteter, der skabes inden for forretningsområder, der er bæredygtige i henhold til EU's taksonomi. Derudover skal finansielle markedsdeltagere oplyse om, hvor bæredygtige deres investeringsprodukter er. Det kræver, at markedsdeltagerne får bæredygtighedsoplysninger fra de virksomheder, som de investerer i.

Derfor kommer Taksonomien til at påvirke stadig flere virksomheder – herunder også danske landbrugsvirksomheder. Først og fremmest fordi taksonomiforordningen også indeholder rapporteringsforpligtelser for finansielle institutioner. I praksis betyder det, at den enkelte landbrugsvirksomhed indenfor EU-Taksonomien kommer til at levere oplysninger, hvis der ønskes bæredygtig finansiering. Ligeledes kan landbrugsvirksomheden blive pålagt at levere oplysninger indenfor EU-Taksonomi til deres aftagervirksomhed. Enten fordi aftagervirksomheden er direkte eller indirekte omfattet af kravene i EU-Taksonomien.

Formålet med CSRD-direktivet er at forbedre og styrke virksomheders rapportering om bæredygtighed. Derfor erstatter CSRD det tidligere Non-Financial Reporting Directive (NFRD) og udvider og skærper kravene til rapportering for flere virksomheder. Målet er at pålideligheden og gennemsigtigheden af virksomhedernes bæredygtighedsrapportering øges og yderligere standardiseres. Det sker blandt andet med European Sustainability Reporting Standard (ESRS), som har til formål at standardisere rapportering om bæredygtighedspræstationer og -mål, herunder ESG-data og nøgletal, der er relevante for den enkelte virksomheds bæredygtighedsindsats.

CSRD-direktivet er vedtaget den 28. november 2022 og implementeres i 3 faser. Fra regnskabsåret 2024 skal store børsnoterede virksomheder, som allerede er underlagt NFRD, rapportere under CSRD. Fra regnskabsåret 2025 følger virksomheder i regnskabsklasse store C (som opfylder to ud af tre kriterier i forhold til omsætning (> 40 mio. EUR), balancesum (> 20 mio. EUR) og antal ansatte (> 250 ansatte)), hvorefter Børsnoterede SMV'er, små og ikke-komplekse kreditinstitutter og captive forsikringsselskaber omfattes fra regnskabsåret 2026.

Virksomheder, der er omfattet af CSRD (og dermed ESRS), forpligtiges til at medtage oplysninger om deres værdikæde, hvis de defineres som væsentlige ud fra en dobbelt væsentlighedsvurdering. I praksis betyder det, at store landbrugsvirksomheder, som er omfattet af CSRD, skal følge retningslinjerne i CSRD og ESRS og udføre en dobbelt væsentlighedsvurdering for hele deres værdikæde.

Landbrugsvirksomheder, som ikke direkte er omfattet af CSRD, kommer også til at redegøre for sin ESG-påvirkning, hvis landbrugsvirksomheden enten er leverandør til en stor virksomhed eller har lån hos en finansiell virksomhed. For nærværende er det ikke muligt at klarlægge, i hvor høj grad den enkelte landbrugsvirksomhed bliver påvirket af EU-Taksonomien og CSRD.

Det skyldes primært to forhold.

For det første er EU-Taksonomien forsinket og forventes tidligst i fuld version i 2024. Derfor er det ikke muligt præcist at definere, hvilke kriterier en landbrugsvirksomhed vil blive omfattet af. Dette gøres heller ikke lettere af, at landbrugssektoren efter at have været med i det primære udkast til taksonomien er udeladt. Hensigten er, at landbruget kommer med i taksonomien, men om det bliver i 2024 vides endnu ikke.

For det andet kommer krav og omfang til at afhænge af landbrugsvirksomhedernes store aftagere, leverandører og finansielle samarbejdspartneres dobbelte væsentlighedsvurdering, og hvordan disse interessenter vælger at opgøre deres ESG-risiko.

EUs plan for bæredygtig udvikling – sammenhæng mellem EU-Taksonomien og CSRD

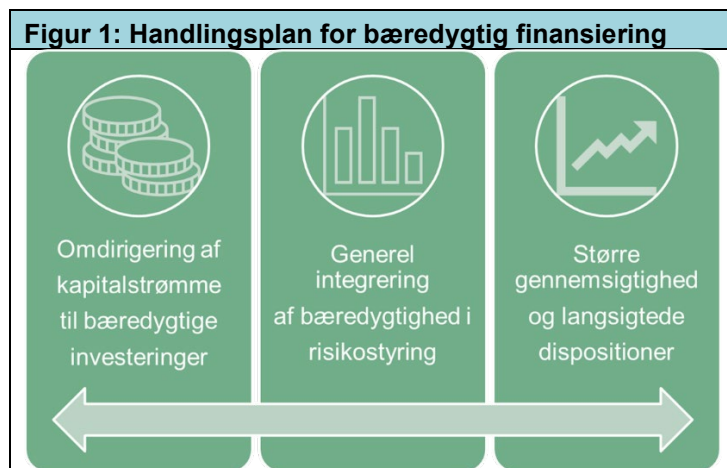
Som led i EU's plan for bæredygtig udvikling fremlægger EU-Kommissionen i 2018 en handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst. Planen indeholder 10 overordnede tiltag, som EU i store træk følger i dag (se Kjeldgaard (2023) og bilag 1).

Disse er beskrevet i notatets bilag, som kan læses særskilt eller samlet.

- Bilag 1 beskriver EU's plan for grøn udvikling.
- Bilag 2 definerer begreberne bagved forkortelserne NFRD, CSRD, ESRS og ISSB.
- Bilag 3 forklarer, hvorfor CSRD og ESRS er vigtige og går i dybden med deres indhold

Hovedformålet med handlingsplanen er at omdirigere kapital til bæredygtige investeringer til opfyldelse af EU's klima og miljømål. Samtidigt skal planen sikre større gennemsigtighed og at bæredygtighed indarbejdes i virksomhedernes risikostyring, så kapitalmarkederne er villige til at foretage langsigtet investering i grøn og bæredygtig udvikling.

Figur 1 viser målene for handlingsplanen for bæredygtig finansiering.

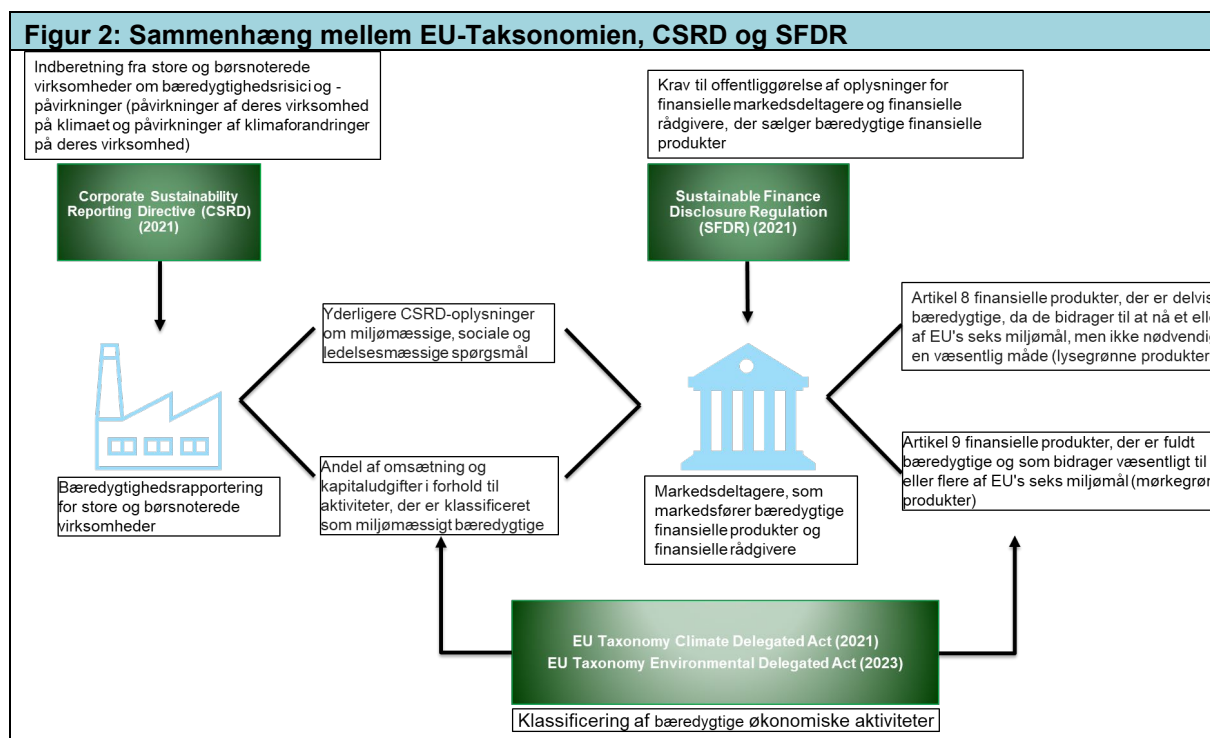
Kilde: Ivan Damgaard, SEGES ud fra Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst - bilag 4

For at det kan lykkes, er det nødvendigt med klare definitioner af, hvad der anses som bæredygtigt samt lovgivning, der sikrer, at investorer, långivere og finansielle virksomheder kan få adgang til relevante oplysninger om bæredygtighed.

Det forsøger EU at styre med implementering af tre regelsæt.

- **EU-Taksonomien**, som klassificerer og definerer, hvad der anses som en økonomisk bæredygtig aktivitet.
- **Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)** og **Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)**, som skal sikre gennemsigtighed og integrering af bæredygtighed i ikke finansielle og finansielle virksomheders risikostyring.

Figur 2 viser sammenhængen mellem EU-Taksonomien, CSRD og SFDR.

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EU-lovgivning

Som figuren viser, er de tre regelsæt tæt forbundne, da EU-Taksonomien danner grundlag for CSRD og SFDR. De næste afsnit beskriver og definerer indholdet i EU-Taksonomien og CSRD, samt hvordan de hver især påvirker landbrugsvirksomheden.

EU-Taksonomien

Formålet med Taksonomien er at klassificere økonomiske bæredygtige aktiviteter, som er i overensstemmelse med seks specifikke klima- og miljømål i EU:

EU- miljømål	1. Modvirkning af klimaændringer
	2. Tilpasning til klimaændringer
	3. Bæredygtig udnyttelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
	4. Overgang til en cirkulær økonomi
	5. Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
	6. Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer.

For at en økonomisk aktivitet kan betragtes som klima- og miljømæssig bæredygtig, skal den opfylde fire krav i EU-Taksonomien. For det første skal aktiviteten bidrage positivt indenfor en af Taksonomiens seks EU-miljømål. Dernæst må aktiviteten ikke skade et af de andre miljømål. Næste krav er, at aktiviteten skal opfylde minimumskrav til social ansvarlighed og governance. Sidst skal aktiviteten kunne leve op til Taksonomiens screeningskriterier for bæredygtighed. Findes aktiviteten i et af bilagene til EU-Taksonomien, er aktiviteten som udgangspunkt egnet til at være bæredygtig, men en aktivitet kan først klassificeres bæredygtig i EU-Taksonomi regi, hvis den kan leve op til alle fire betingelser.

Opfylder aktiviteten betingelserne, kvalificeres den som bæredygtig. Derved kan investorer være sikre på, at aktiviteten bidrager til at nå EU's klima og miljømål. EU-Taksonomien vil i fremtiden også omfatte kriterier til identificering af aktiviteter, der skader miljøet væsentligt ("brun klassificering"), og kriterier vedrørende andre bæredygtighedsmål, herunder sociale mål ("social klassificering")¹.

For at sikre, at investorerne får og kan benytte denne viden, stiller EU-Taksonomien oplysningskrav til den finansielle sektor og virksomheder om bæredygtige aktiviteter, som reguleres af forskellige EU-lovgivninger.

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

I EU-Taksonomien reguleres finansielle og ikke finansielle virksomheder af Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som er en udvidelse og afløser af Non-Financial Reporting Directive (NFRD) fra 2014. Ifølge NFRD-direktivet fra 2014 skulle visse finansielle og ikke finansielle virksomheder rapportere om deres bæredygtighedsmæssige indvirkning, men kravene var svage og blev derfor revideret i EU planen for fremmelse af bæredygtig udvikling og investering i 2018 (se bilag 2).

CSRD har til formål at forbedre og styrke virksomheders rapportering om bæredygtighed med indarbejdelse af klassifikation af bæredygtige aktiviteter fra EU-Taksonomien. Heri forpligtes den finansielle sektor og store virksomheder til at rapportere om deres egen og deres værdikæders påvirkning af bæredygtighed.

Implementering sker i 4 faser.

Figur 3: Tidslinje for CSRD			
<p>Rapportering i 2025 vedr. regnskabsåret 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> Virksomheder, der allerede er omfattet af direktivet om ikke finansiell rapportering (NFRD) Regnskabsklasse D med over 500 ansatte 	<p>Rapportering i 2026 vedr. regnskabsåret 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> Store virksomheder, der i øjeblikket ikke er omfattet af direktivet om ikke finansiell rapportering Regnskabsklasse (store) C, som overskrider to ud af tre kriterier for omsætning (156 mio. kr.), balancesum (313 mio. kr.) og antal ansatte (over 250) 	<p>Rapportering i 2027 vedr. regnskabsåret 2026</p> <ul style="list-style-type: none"> Børsnoterede SMV'er med under 250 ansatte undtagen mikrovirksomheder, små og ikke komplekse kreditinstitutter og captive-forsikringselskaber 	<p>Rapportering i 2029 vedr. regnskabsåret 2028</p> <ul style="list-style-type: none"> Tredjelandsvirksomheder med en nettoomsætning på over 150 mio. i EU, hvis de har mindst ét datterselskab eller en filial i EU, der overstiger visse niveauer

Kilde: Egen tilvirkning

¹ Klassificeringsforordningen, forordning (EU) 2020/852 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088, betragtning 59

I første gruppe omfattes alle store børsnoterede og finansielle virksomheder med mere end 500 ansatte, som allerede nu er underlagt direktivet om ikke finansiell rapportering (NFRD). Af landbrugets interessenter er blandt andet realkreditselskaber som DLR, Jyske Realkredit, Nykredit A/S, Nordea Kredit, Realkredit Danmark m.fl. samt store pengeinstitutter og forsikringselskaber med mere end 500 ansatte omfattet.

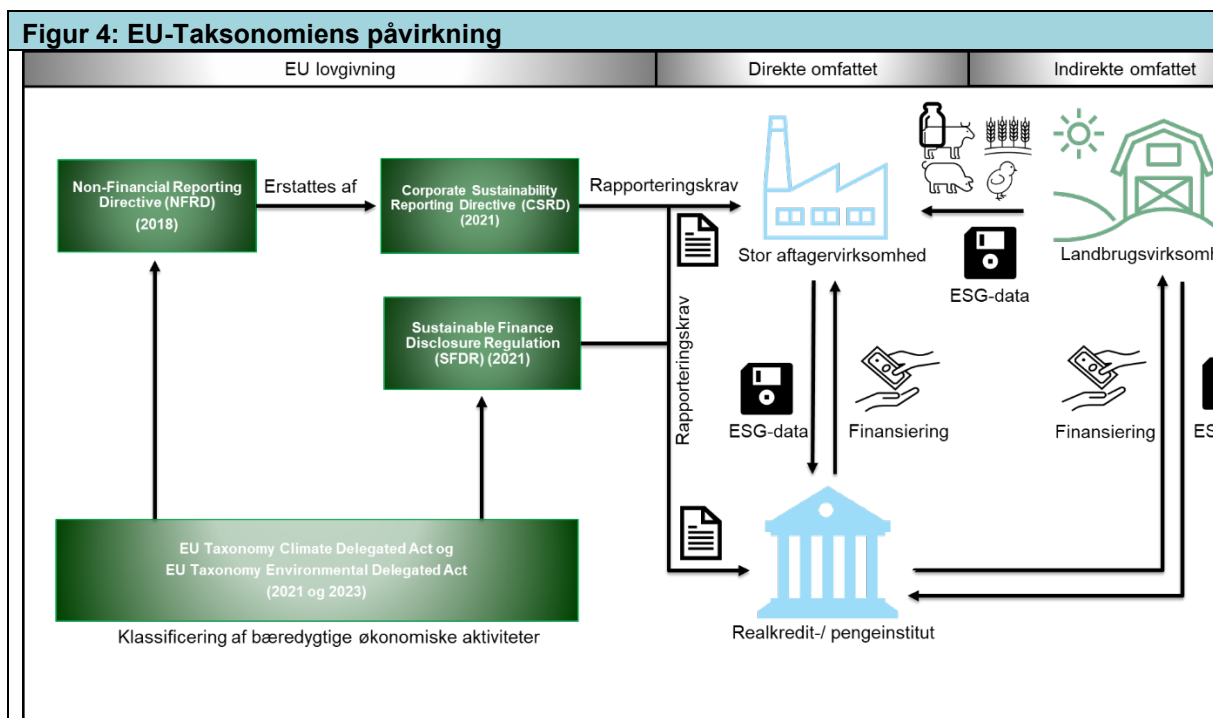
I den næste gruppe inkluderes virksomheder, som ikke er omfattet af NFRD, og som befinder sig i regnskabsklasse (store) C. Danish Crown, Arla og DLG m.fl. er i regnskabsklasse C og skal derfor indberette i 2026 vedr. regnskabsåret 2025.

EU-Taksonomiens påvirkning på landbrugsvirksomheden

Finansielle og ikke finansielle virksomheder omfattet af CSRD skal oplyse, hvor stor del af deres økonomiske aktiviteter, der er miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-Taksonomien. Heri stilles krav om opgørelse af 3 kpi'er vedr. virksomhedens omsætning, investeringer (CapEx) samt forsknings- og udviklingsaktiviteter (OpEx). Derudover skal denne gruppe blandt andet opstille målsætninger og implementere politikker og procedurer til understøttelse og forbedring af bæredygtige aktiviteter. Derudover skal finansielle virksomheder oplyse om den andel af virksomhedens aktiver, der er klassificeret som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-taksonomien (GAR).

Den del af den finansielle sektor, som markedsfører bæredygtige finansielle produkter, skal for fuldt bæredygtige finansielle produkter (artikel 9-produkter) fremover blandt andet oplyse om, hvilke af de seks klima- og miljømål, som de underliggende virksomheder bidrager til, og hvordan det opstillede bæredygtighedsmål opnås. For delvist bæredygtige finansielle produkter (artikel 8-produkter) gælder tilsvarende krav, men derudover skal der også oplyses, at den resterende del af investeringen ikke lever op til EU-kravene for klima- og miljømæssig bæredygtighed. Oplysningskravene reguleres i Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), som også går under navnet Disclosureforordningen.

Figur 4 viser sammenspillet mellem EU-lovgivning og de finansielle og ikke finansielle virksomheder, der enten direkte eller indirekte er omfattet af EU-Taksonomien.

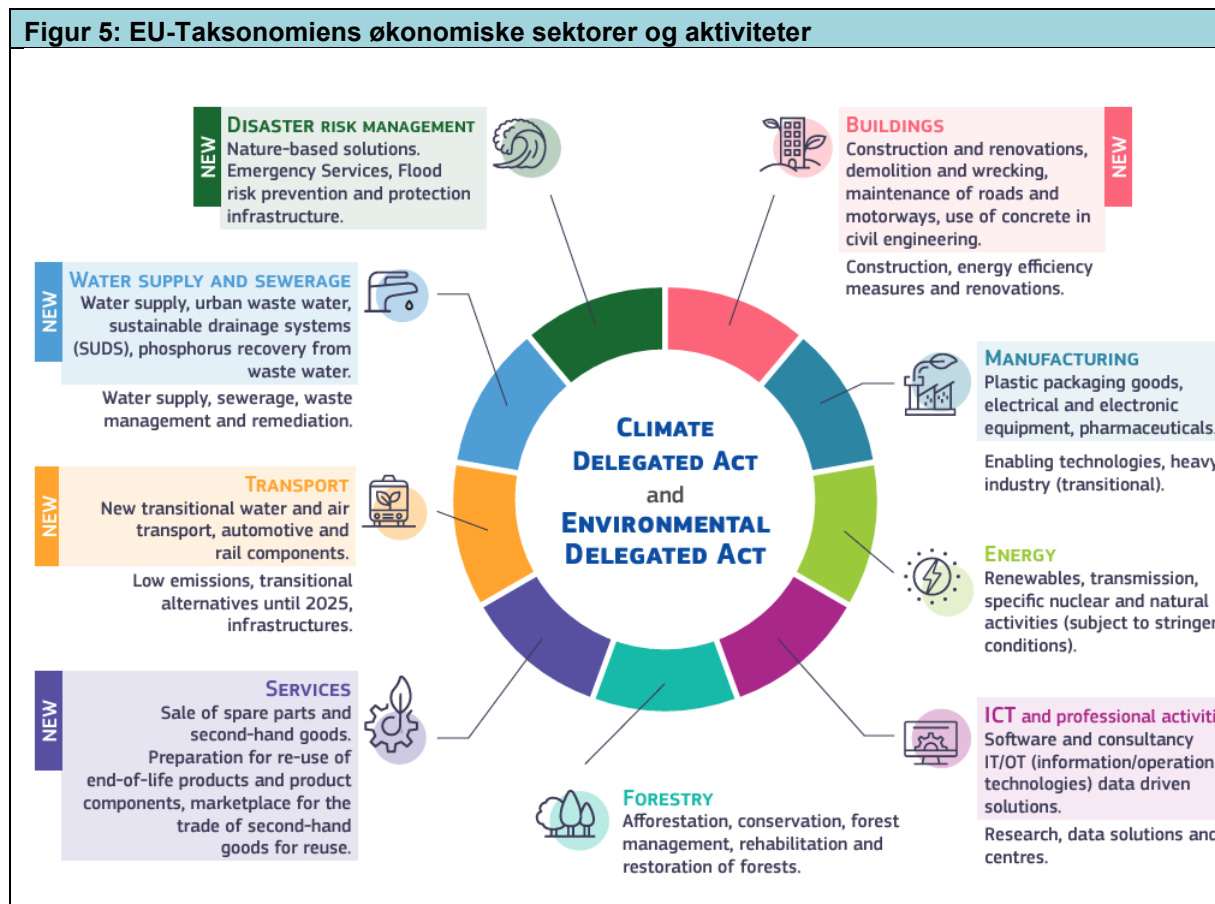

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EU-lovgivning

EU-Taksonomiens 6 miljømål og kriterier reguleres ud fra to forskellige forordninger fra 2021 og 2023. Forordningen fra 2021 klassificerer økonomiske bæredygtige aktiviteter for de to første klimamål vedr. modvirkning og tilpasning af klimaændringer, mens forordningen fra 2023 sætter kriterier for de sidste fire miljømål. Forordningen om klima anvendes fra 1. januar 2022, mens forordningen for de sidste fire miljømål stadig afventer endelig vedtagelse. Det forventes at ske inden udgangen af 2023 med anvendelse fra 1. januar 2024.

Herefter får finansielle og ikke finansielle virksomheder retningslinjer for, hvad der defineres som værende et bæredygtig aktiv. EU-Taksonomien indeholder kriterier for sektorer, som har størst indvirkning på miljøet.

Figur 5 viser en oversigt over EU-Taksonomiens økonomiske sektorer og aktiviteter.

Kilde: Factsheet: Sustainable finance - Investing in a sustainable future, June 2023, EU-Kommissionen

Oprindeligt var landbrugssektoren også inkluderet sammen med skovbrug, men efter utilfredshed i forbindelse med en høringsrunde i 2021 blev landbruget udeladt af den endelige EU-Taksonomi forordning for de første to klimamål. Landbruget skulle efterfølgende behandles af en ny ekspertgruppe, hvis hovedopgave var at komme med anbefalinger til kriterier for de sidste fire miljømål i 3. kvartal 2021 og en endelig rapport i 3. kvartal 2022. Det er ikke sket, og landbruget er fortsat ikke med i EU-Taksonomien. Hensigten er dog, at landbruget kommer med i taksonomien, men om det bliver i 2024, vides endnu ikke.

Derfor indgår landbrugssektoren og krav til landbrugsvirksomheder indtil videre kun indirekte i EU-Taksonomien.

Opfyldes betingelserne for en bæredygtig aktivitet i henhold til EU-Taksonomien, skal direkte omfattede virksomheder jf. CSRD fra den finansielle sektor eller store virksomheder medtage aktiviteterne i deres opgørelse af omsætning, investeringer samt forsknings- og udviklingsaktiviteter. Samtidigt skal markedsdeltagere, som markedsfører bæredygtige finansielle produkter (jf. SFDR) oplyse om andelen af bæredygtige aktiviteter for artikel 8 og 9 produkter.

Oplysninger bagved rapportering under EU-Taksonomien kommer enten direkte fra virksomheden interne økonomistyring, fra andre omfattede virksomheder, eller fra virksomheder, der ikke direkte er omfattet. Det stiller store krav til de omfattede virksomheders opsamling og styring af information.

En omfattet ikke finansiell virksomhet kunne eksempelvis efterspørge følgende informasjoner fra en ikke omfattet landbruksvirksomhet:

Produktionsmetode
Udledning af drivhusgasser
Brug af sprøjtegifte og gødning
Vandforbrug
Anvendelse og genanvendelse af bæredygtige materialer
Investeringer i bæredygtige teknologier eller produktionsmetoder

Disse oplysninger skal benyttes til at vurdere størrelsen og andelen af den omfattede virksomheds omsætning, investering samt om forsknings- og udviklingsaktiviteter er bæredygtige i henhold til EU-Taksonomien. Det samme skal den finansielle virksomhed. I dette tilfælde vil den finansielle virksomhed benytte informationerne til at vurdere, hvor meget deres udlånsportefølje bidrager til at fremme bæredygtighed.

I praksis betyder det, at den enkelte landbruksvirksomhed kommer til at redegøre for sin ESG-påvirkning i EU-Taksonomiregi, hvis landbruksvirksomheden enten er leverandør til en stor virksomhed, eller efterspørger/har lån hos en finansiell virksomhed.

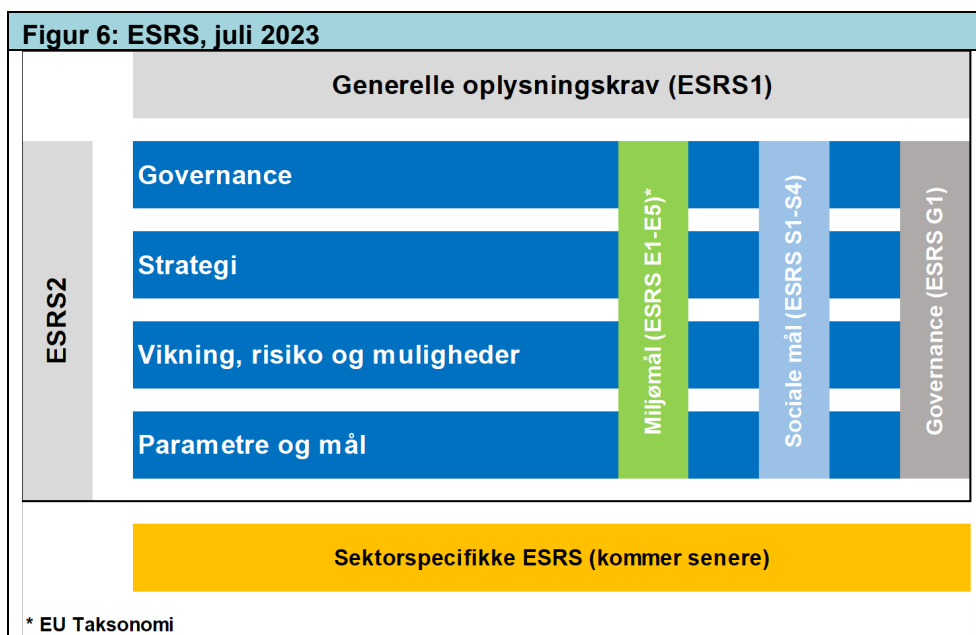
Indtil videre har store finansielle og ikke finansielle virksomheder løst det meste af rapporteringen i EU-Taksonomi regi ved hjælp af egne data og statistik. Hvis ikke datamaterialet har været tilstrækkeligt, eller virksomheden ønsker at foretage en mere præcis opgørelse, er der indsamlet primære ESG-data hos underleverandører og interessenter. Med indførelse af CSRD og øget fokus på bæredygtighed formodes den primære dataopsamling hos landbruksvirksomheden at stige.

CSRD-påvirkning på landbruksvirksomheden

For at sikre, at EU lever op til egne bæredygtigheds mål, skal CSRD udover kravene i EU-Taksonomien også indsamle yderligere oplysninger om miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige (ESG) spørgsmål (se figur 2). CSRD indeholder reglerne for, hvad virksomhederne skal rapportere, men ikke hvordan. Derfor er disse samlet i et nyt sæt rapporteringsstandarder, **European Sustainability Reporting Standards (ESRS)** (se bilag 2 og 3).

Formålet med CSRD og ESRS er at standardisere virksomhedernes rapportering af deres bæredygtige udvikling. For yderligere at sikre at nå i mål er EU-taksonomien tænkt direkte ind i rapporteringskravene under miljømålene (E1-E5) i ESRS'en.

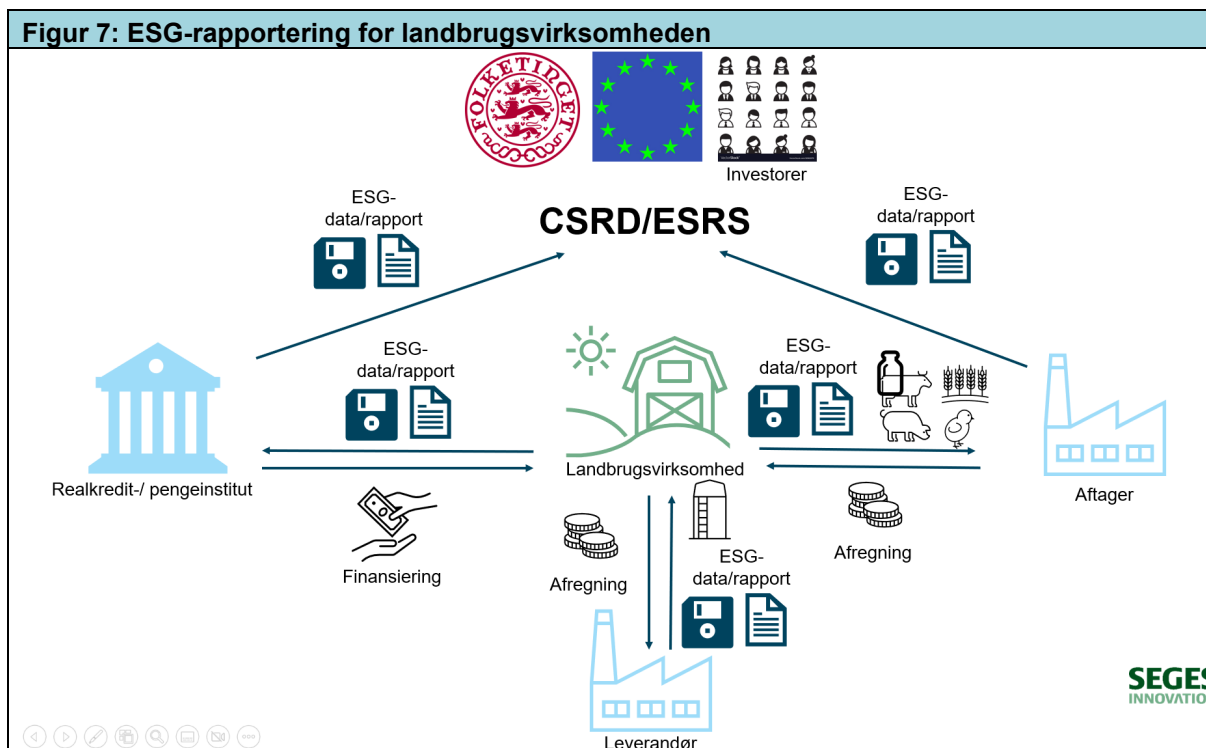
Figur 6 viser opbygningen af ESRS-standarderne.

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EFRAG

Når EU-taksonomien endeligt indføres for landbrug, og ESRS'en suppleres med sektorspecifikke standarder, er målet, at indrapporteringen for virksomheder omfattet af CSRD ud fra internationale anerkendte videnskabeligt baseret metoder kan benyttes til at måle deres bæredygtige udvikling. Da disse virksomheder er forpligtiget til at opsamle ESG-oplysninger og data fra deres værdikæde, vil det i nogen udstrækning også gælde for virksomhederne i værdikæden.

Figur 7 illustrerer samspillet mellem landbrugsvirksomheden i midten og CSRD/ESRS-interessenter.

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EU-lovgivning

I første omgang skal den enkelte landbrugsvirksomhed koncentrere sig om, hvad interessenterne (af-tagerledet og den finansielle sektor) kræver af ESG-rapportering. Derudover afhænger omfanget af, hvad formålet er med landbrugsvirksomhedens rapportering. Der vil være forskel på, om det er i forbindelse med aflæggelse af årsrapport, i forbindelse med nyinvestering eller rapportering til aftager. Dermed vil krav til rapporteringen som udgangspunkt kunne være forskellig fra interessant til inter-essent.

En del af rapporteringen vil naturligt være ens, da kravene tager udgangspunkt i regelsættet i EU-taksonomien, CSRD og ESRS. Derudover formodes, at det fælles omdrejningspunkt for interessenterne vil være dataindsamling, idet interessenterne skal levere oplysninger til en fælles EU-datacentral.

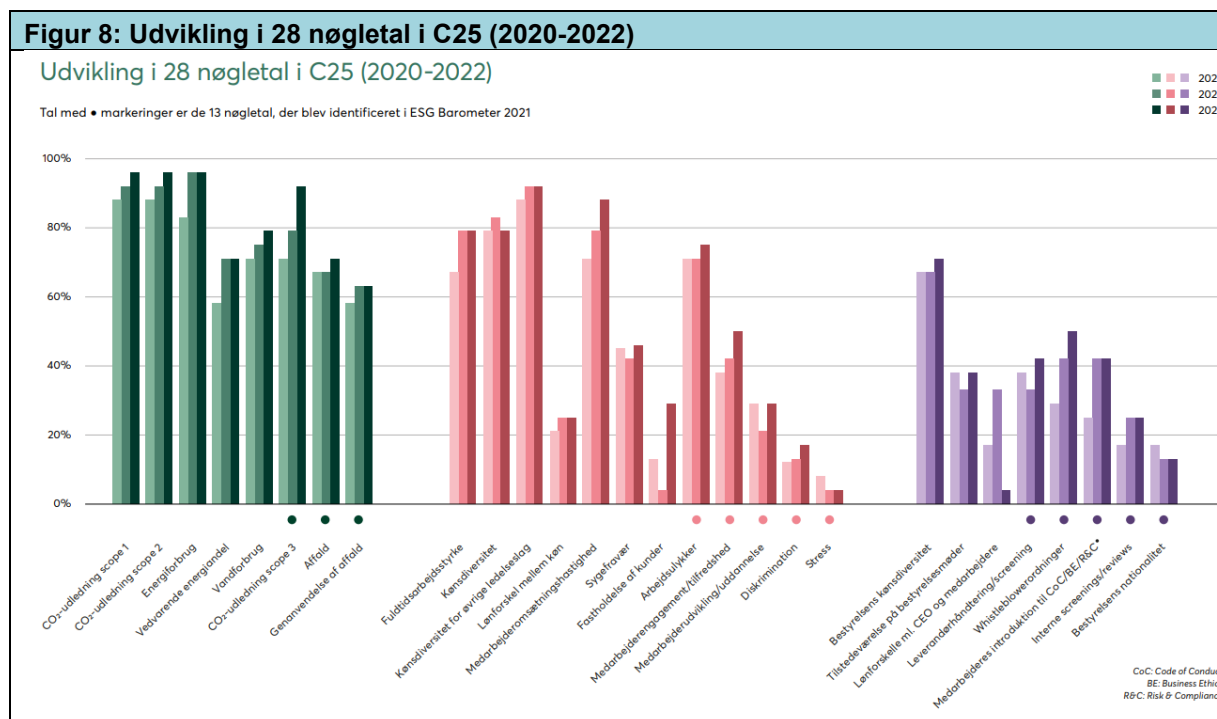
Afhængig af oplysningskrav fra virksomheder omfattet af CSRD vil landbrugsvirksomhedernes ESG-kriterier sandsynligvis omfatte en bred vifte af faktorer, herunder miljømæssige præstationer, sociale forhold (se tabel B3.2 i bilag 3), som med supplerende af ledelsesmæssige data kan benyttes til at måle landbrugsvirksomhedens bæredygtige udvikling. Derudover kan analyse af landbrugsvirksomhedens præstationer indenfor disse områder gøre, at ejer(e) og ledelsen får en bedre forståelse af evnen til at drive virksomheden i en mere bæredygtig retning.

Taksonomi og ESG-rapportering for finansielle og ikke finansielle virksomheder

Som figur 4 viser, så træder CSRD først i kraft for de største virksomheder med rapportering i 2025 vedr. regnskabsåret 2024. Indtil da er de underlagt mere lempelige krav under NFRD. Det har dog ikke afholdt virksomhederne for at øge indsamling af data og rapportering på bæredygtighed

Tendensen hos de store C25-virksomheder er, at kvalitative data fylder mere i deres rapportering, og omfanget er stigende. Fokus på bæredygtighed og værdikædebetraktningen vokser på tværs af sektorer, og de store virksomheder har nået en erkendelse af, at de ikke når deres bæredygtighedsmål, medmindre de har deres værdikæde med. Derfor kommer de store virksomheder til at efterspørge dokumenteret (kvalitets) data og stille krav til bæredygtig udvikling hos deres værdikæde.

Figur 8 viser udviklingen i 28 ESG-nøgletal for C25 virksomhederne fra 2020-2022

Kilde: ESG Barometer 2023 - esg.make.dk

Sammenholdes C25 virksomhedernes ESG-nøgletal med EU-Taksonomien og ESRS-standarderne (se bilag 3), er rapporteringen godt på vej, men emner som biodiversitet, lokalsamfund og slutbrugere er endnu ikke implementeret. Med implementering af CSRD og EU-Taksonomien i 2024 for de sidste 4 EU miljømål forventes det at være del af bæredygtighedsrapporteringen for 2023.

Dette er relevant for landbrugsvirksomhederne, da store finansielle virksomheder som Danske Bank, Nordea og Jyske Bank er at finde i C25. Derudover indeholder C25 også ikke finansielle virksomheder som Carlsberg Group og Royal Unibrew, som afsætter varer fra landbruget.

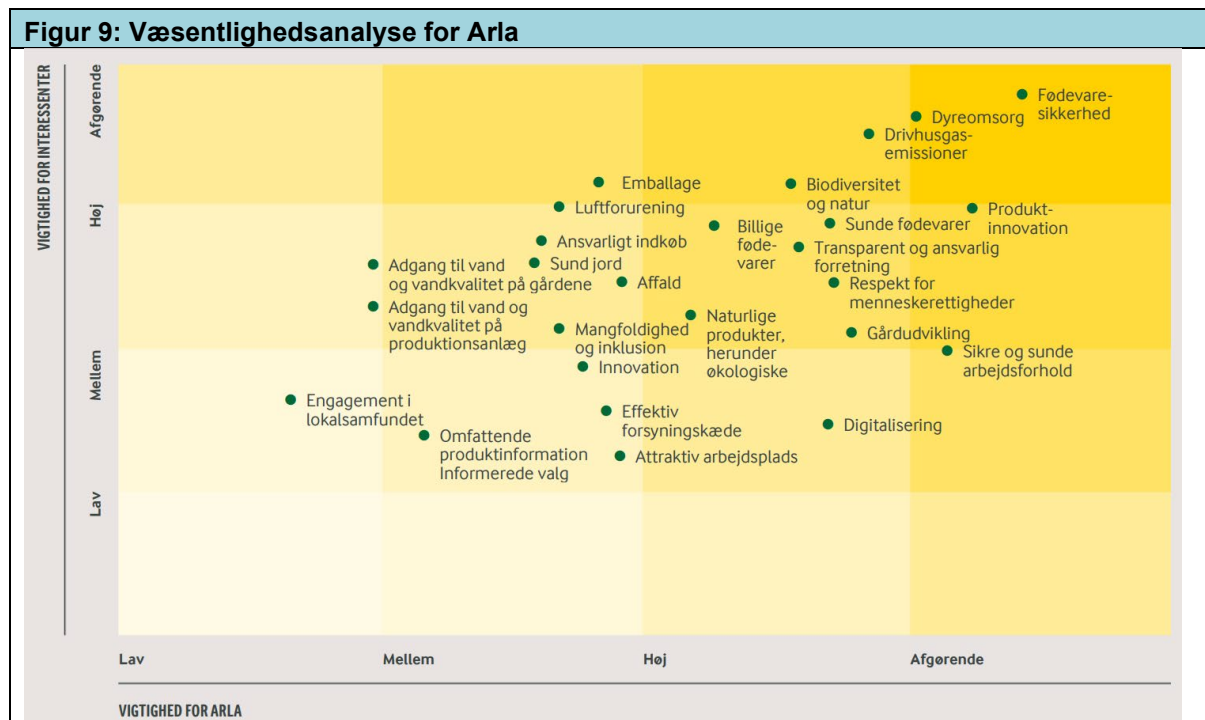
Tendensen i C25 virksomhederne ses også hos mindre finansielle og ikke finansielle virksomheder med tættere tilknytning til landbrugsvirksomhederne. Eksempelvis har Arla i 2020, 2021 (sammen med Carlsberg) og 2023 vundet FSRs pris² for at være bedst til at formidle arbejdet med samfundsansvar og bæredygtighed.

Arla har i henhold til CSRD og ESRS udarbejdet en dobbelt væsentlighedsanalyse (se bilag 3), som evaluerer både påvirkning og finansiell væsentlighed. Analysen er foretaget på baggrund af input fra forskellige ekspertgrupper i Alas værdikæde. Resultaterne er derefter sendt til eksterne³ og interne interessenter for yderligere kommentarer og dialog.

² <https://www.fsr.dk/vinderen-af-csr-prisen-2021>

³ De eksterne interessenter omfatter Arlas 20 største kunder, valgte andelshavere, NGO'er og finansielle institutioner i Danmark, Sverige, Storbritannien og Centraleuropa.

Figur 9 viser resultatet af Arlas væsentlighedsanalyse.

Kilde: Årsrapport 2022, Arla

Væsentlighedsanalysen er udgangspunktet for Arlas indsamling af data og rapportering af ESG-nøgletal.

Til beregning af nøgletal benytter Arla en videnskabsbaseret og datadrevet tilgang på baggrund af egne data og et detaljeret klimatjekspørgeskema, som udsendes til og besvares af Arlas aktive landmandsleverandører. I 2022 har Arla opnået en svarprocent på 95 % af spørgeskemaerne, hvilket svarer til 99 % af Arlas ejermælkepulje.

For at sikre at datakvaliteten, indeholder årsrapporten kun eksternt valideret klimatjekspørgeskemaer. I enkelte tilfælde har datasporing – eller indsamling ikke givet en tilstrækkelig datakvalitet til at sikre en rapportering af højeste standard, selvom tallene kunne være af væsentlig betydning for interessenterne. I dette tilfælde er tallene undladt, men der er iværksat nødvendige skridt for at forbedre indsamling og datakvaliteten, så tallene inkluderes i de kommende år. Derfor vil Arla også komme til at øge kravene til dataindsamling fra deres værdikæde i de kommende år.

Figur 10 viser Arlas ESG-nøgletal for 2022.

Figur 10: ESG Nøgletal for Arla						
	ESG-note	2022	2021	2020	2019	2018
Environment – miljødata						
CO₂e-emissioner						
CO ₂ e, scope 1 og 2 – markedsbaseret		695	733	751	862	946
CO₂e-reduktion, scope 1 og 2 (baseline: 2015)		-29%	-25%	-24%	-12%	-4%
CO ₂ e, scope 3, ejermælk (kg)		1,12	1,15	1,15	1,15	1,14
CO ₂ e, scope 3, pr. kg mælk og valle (kg)		1,18	1,20	1,21	1,21	1,20
CO₂e-reduktion, scope 3, pr. kg mælk og valle (baseline: 2015)¹		-9%	-7%	-7%	-7%	-7%
CO ₂ e scope 1 (mkg)		477	447	474	463	490
CO ₂ e, scope 2 – markedsbaseret (mkg)		218	286	277	399	456
CO ₂ e scope 3 (mkg)		18.407	19.050	18.625	18.387	18.553
Samlet CO₂e (mkg)	1.1	19.102	19.783	19.376	19.249	19.499
CO ₂ e, scope 2 – lokationsbaseret (mkg)		165	243	237	274	263
Samlet CO ₂ e – lokationsbaseret (mkg)		19.049	19.740	19.336	19.124	19.306
Energimiks						
Andel af vedvarende elektricitet (%)	1.2	61%	40%	41%		
Affald og vand						
Fast affald (tons)	1.3	31.450	33.500	32.975	33.713	34.600
Vandforbrug (1.000 m ³)	1.4	18.764	18.860	18.663	18.059	18.084
Dyrevelfærd						
Somatisk celletal (tusind celler/ml)	1.5	184	191	194	196	198
Andel af auditerede gårde uden større problemer med renlighed	1.5	98,6%	98,4%	-	-	-
Andel af auditerede gårde uden større problemer med mobilitet	1.5	99,8%	99,5%	-	-	-
Andel af auditerede gårde uden større problemer med skader	1.5	100,0%	100,0%	-	-	-
Andel af auditerede gårde uden større problemer med den fysiske tilstand	1.5	99,9%	99,8%	-	-	-
Social – sociale data						
Fuldtilsidsarbejdsstyrke (gennemsnitlig)	2.1	20.907	20.617	20.020	19.174	19.1
Andel af kvinder i alt (%)	2.2	27%	27%	27%	27%	27%
Andel af kvinder på ledelsesniveauet under koncerneledelsen (%)	2.2	28%	26%	15%	13%	17%
Andel af kvinder i koncerneledelsen (%)	2.2	13%	14%	14%	29%	29%
Lønforskel mellem køn (hierarkiske forskelle)	2.3	1,03	1,03	1,05	1,05	1,1
Medarbejderomsætningshastighed (%)	2.4	14%	13%	10%	12%	12%
Fedevarerikkerhed – antal tilbagekaldelser	2.5	1	-	1	4	4
Ulykkesfrekvens (pr. 1 million arbejdstimer)	2.6	4,4	4,3	5,2	6,0	7
Governance – ledelsesdata						
Andel af kvinder i bestyrelsen (%) ²	3.1	25%	13%	13%	13%	13%
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder (%)	3.2	98%	98%	99%	96%	99%

¹ Beregningen af CO₂e-emissioner for 2015 er baseret på nationale statistiske data, som var den bedste tilgængelige kilde på daværende tidspunkt. I 2015 begynte vi at lave klimamålinger på Arla-gårdene, og nationale statistiske data er gradvist blevet erstattet af Arla-sp-cifikke data i CO₂e-beregningsmodellen. Læs mere på side 131.

Kilde: Årsrapport 2022, Arla

Som figur 9 viser, så er der stor fokus på opsamling og rapportering af klimadata. Det er i overensstemmelse med nuværende EU-regulering, som indtil 2024 afdækker de 2 første klimamål i EU-Taksonomien. Som ved undersøgelsen af C25 virksomheder mangler Arla blandt andet nøgletal for biodiversitet. Emnet er et fremtidigt fokusområde, som Arla nævner i årsrapporten, og det figurerer i deres incitamentsprogram (se Kjeldgaard (2023)). Med implementering af de resterende 4 EU-miljømål i EU-Taksonomien i 2024 vil det naturligt få større fokus.

For de finansielle virksomheders bæredygtighedsrapportering er det indtil videre de store C25 virksomheder og Merkur Andelskasse, der er længst fremme med rapportering. Det er ikke overraskende, da C25 virksomhederne er direkte underlagt reglerne i NFRD, mens Merkur Andelskasse har en vision om at være det mest bæredygtige pengeinstitut i Danmark.

Indtil videre har pengeinstitutterne primært opgjort deres ESG-nøgletal på baggrund af en makrotilgang med brug af egne data og statistikker. En gennemgang af bæredygtighedsrapporteringen i de finansielle virksomheder i C25 viser samme billede på ESG-nøgletalsområdet, som resten af C25 virksomhederne.

Figur 11 viser Jyske Banks ESG-hoved- og nøgletal.

Figur 11: Jyske Banks ESG hoved- og nøgletal						
		Enhed	2022	2021	2020	2019
Miljødata	Scope 1	ton CO ₂	603	655	679	703
	Scope 2 – lokationsbaseret	ton CO ₂	1.527	1.841*	1.957*	2.179*
	Scope 3	ton CO ₂	1.848.817	2.050.284*	2.648*	3.264*
	Vandforbrug	m ³	17.775	17.357	-	-
	Affald	kg	559.408	-	-	-
	Energiforbrug	GJ	68.752	78.957	72.532	78.431
	Energiintensitet pr. FTE	GJ/FTE	21	24	22	22
	Vedvarende energandel	%	83,8	73,7	75,3	74,1
	Sociale data	Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE	3.284	3.257	3.349
Kønsdiversitet		%	46,8	47,3	48,0	49,3
Kønsdiversitet i ledelseslag		%	27,2	25,8	26,4	29,4
Lønforskel mellem køn		Gange	1,18	1,18	1,18	1,18
Medarbejderomsætningshastighed		%	10,6	11,8	14,7	10,7
Sygefravær		Dage/FTE	7,0	5,9	5,3	5,5
Arbejdsglæde		1-100	78	76	74	-
Samfundsbidrag		mio. kr.	2.042	1.312	1.153	1.378
Indregnet aktuel skat		mio. kr.	1.566	842	730	937
Lønsumsafgift		mio. kr.	318	320	308	314
Moms		mio. kr.	149	140	105	116
Ledelsesdata	Ejendomsbeskat	mio. kr.	9	10	10	11
	Bestyrelsens kønsdiversitet	%	33,3	44,4	36,4	27,3
	Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	%	97,4	97,7	97,3	93,4
Lønforskel mellem CEO og medarbejdere	Gange	14,9	14,9	14,9	13,8	

Kilde: Rapport om bæredygtighed 2022, Jyske Bank

Nøgletaloversigterne indeholder med få undtagelser minimum de samme hovednøgletal som de ikke finansielle virksomheder. Derudover har Danske Bank udarbejdet en dobbelt væsentlighedsanalyse, som bliver udbygget med nøgletal i deres årsrapport i 2023. Nordea og Jyske Bank har endnu ikke udarbejdet en dobbelt væsentlighedsanalyse. Danske Bank og Nordea nævner også biodiversitet som et område, der skal prioriteres i 2023 og 2024. Jyske Bank nævner ikke specifikt biodiversitet. Fokus og rapportering er i stedet på nuværende regelsæt indenfor NFRD og EU-Taksonomien, som Nordea og Danske Bank også rapportere nøgletal for.

Figur 12 viser Jyske Banks rapportering i henhold til EU-Taksonomien.

Figur 12: Jyske Banks rapportering i henhold til EU-Taksonomien		
<p>I henhold til EU taksonomiforordningen artikel 8 og tilhørende delegerede retsakter er Jyske Bank forpligtet til at rapportere andelen af taksonomi-omfattede og ikke-omfattede aktiviteter for de to første miljømål i forordningen. Nedenfor ses Jyske Banks obligatorisk rapportering pr. 31.12.2022. De samlede omfattede aktiver, som anvendes til beregning af nøgletallene, er på 650,9 mia. kr. udgør 86% af de samlede aktiver pr. 31.12.2022. Yderligere beskrivelse af de beregnede nøgletal findes i Anvendt regnskabspraksis på side 52.</p>		
Reference til den delegerede retsakt	Andel	Definition
Art 10, stk 3 (a)	29%	Eksponeringer omfattet af taksonomien (taksonomi eligible) Aktiviteter med finansielle og ikke-finansielle NFRD-virksomheder, husholdninger og lokale offentlige institutioner, som er omfattet af EU taksonomien delt med samlede omfattede aktiver
Art 10, stk 3 (a)	25%	Eksponeringer, som ikke er omfattet af taksonomien (taksonomi non-eligible) Aktiviteter med finansielle og ikke-finansielle NFRD-virksomheder, husholdninger og lokale offentlige institutioner, som ikke er omfattet af EU taksonomien delt med samlede omfattede aktiver
Art 10, stk 3 (b)	12%	Eksponeringer i centraladministrationer, centralbanker og supranationale udstedere Eksponeringer i centraladministrationer, centralbanker og supranationale udstedere delt med samlede omfattede aktiver. Bemærk disse eksponeringer indgår ikke i samlede omfattede aktiver
Art 10, stk 3 (b)	4%	Eksponering i derivater Derivater delt med samlede omfattede aktiver
Art 10, stk 3 (c)	39%	Eksponeringer til ikke-NFRD virksomheder Eksponeringer til ikke-NFRD virksomheder delt med samlede omfattede aktiver
	5%	Handelsbeholdning og interbanklån på anfordring Handelsbeholdningen og interbanklån på anfordring delt med samlede omfattede aktiver
Reference til den delegerede retsakt	Kvalitative oplysninger i henhold til Annex XI til den delegerede retsakt	Definition
Art 10, stk 3 (d)	Kontekstspecifikke oplysninger, som underbygger de kvantitative indikatorer, herunder anvendelsesområdet for aktiver og aktiviteter, der er omfattet af KP'erne, oplysninger om datakilder og begrænsninger	Opgørelsen er baseret på datagrundlaget der anvendes til Jyske Bank koncernens rapportering i henhold til EU 2021/451 (FINREP). For privatkunder betragtes realkredit og boliglån, samt billån indgået efter 1. januar 2022, som omfattet af taksonomien. For NFRD-virksomheder vægtes eksponeringen med den enkelte virksomheds seneste rapportering af taksonomi omfattede aktiviteter
	Redegørelser for arten af og målene med økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, og for udviklingen i de økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, over tid, med udgangspunkt i andet gennemførelsesår, idet der skelnes mellem henholdsvis forretnings-, metode- og datarelaterede elementer	Ikke relevant i rapportering for 2022
	Beskrivelse af overensstemmelsen med forordning (EU) 2020/852 i forbindelse med den finansielle virksomheds forretningsstrategi, produktudformningsprocesser og dialog med kunder og modpartner	I Jyske Banks Green Finance Framework er der tæt sammenhæng til EU taksonomiens definitioner for de fleste udlisningsområder, og vi forventer at øge denne sammenhæng løbende. Som følge af implementering af Mifid II 2022 er bæredygtighed blevet et centralt element i dialogen med investeringskunder, ligesom bæredygtighed bliver en større og større del af dialogen med erhvervs-kunder og andre interessenter
	For kreditinstitutter, som ikke er bundet af kravet om at offentliggøre kvantitative oplysninger om handelsseksponeringer, kvalitative oplysninger om handelsbeholdningens overensstemmelse med forordning (EU) 2020/852, herunder den overordnede sammensætning, konstaterede tendenser, mål og politik	Ikke relevant

Kilde: Rapport om bæredygtighed 2022, Jyske Bank

Som figuren viser, så rapporterer Jyske Bank i henhold til EU-Taksonomiforordningens artikel 8 og tilhørende retsakter. Her forpligtes Jyske Bank til at rapportere andelen af taksonomi-omfattede og ikke omfattede aktiviteter for de to første EU-Taksonomi mål. Efterhånden som de sidste fire EU-Taksonomi miljømål implementeres, forventes det, at Jyske Bank øge rapporteringen til også at inkludere blandt andet biodiversitet og cirkulær økonomi i deres EU-Taksonomi opgørelse og ESG-nøgletal.

Tendensen er den samme for en stikprøve af finansielle virksomheder udenfor C25. En gennemgang af 2022 rapportering for DLR, Nykredit, Sydbank og Vestjysk Bank viser samme billede. Alle institutter rapporterer under EU-Taksonomien, men der er forskel på, hvor langt de er med at indsamle data til implementering af fremtidige rapporteringskrav. Derfor vil der også være forskel på disse institutters krav til ESG-data og rapportering fra landbrugsvirksomhederne.

Eksempelvis nævner Sydbank, at de indsamler ESG-data, men uddyber ikke specifikt hvordan. Det gør DLR, som indsamler ESG-oplysninger fra kunder, der ansøger om nye lån. Det sker ved besvarelse af et spørgeskema, som formodes at blive udvidet til eksisterende kunder i takt med, at CSRD implementeres. Vestjysk Bank vil øge brugen af bæredygtighedsrapportering og data gennem samarbejde med Valified til ESG-rapportering og SEGES til beregning af klimaaftryk og valg af klimatiltag via ESGreenTool. Nykredit vil også øge bæredygtigheden i landbruget ved brug af data, og nævner ligeledes ESGreenTool som et potentielt værktøj.

Gennemgangen af rapporteringen fra udvalgte finansielle og ikke-finansielle virksomheder, der enten i øjeblikket er omfattet af EU's taksonomi eller i fremtiden vil blive omfattet af CSRD og ESRS, viser en ensartet udvikling. Alle indsamler data og beregner enten EU-Taksonomi og/eller ESG-nøgletal i henhold til nuværende og kommende lovgivning til understøttelse af deres bæredygtighedsmål. Eksempelvis vil Nordea i fremtiden stille krav om CO2 reduktion for deres kunder. Det kræver, at landbrugsvirksomheden kan dokumentere udledning og har en konkret plan for CO2-udledningen.⁴ Andre banker overvejer lignende tiltag, heriblandt Vestjysk Bank⁵.

Selvom der er forskel på, hvordan virksomhederne beregner og indsamler data, arbejder de alle hen imod opfyldelse af kravene i CSRD og EU-Taksonomien. I praksis vil det betyde øget fokus på bæredygtighedsrapportering med dokumenterbare data fra deres værdikæde – heriblandt landbrugsvirksomheder.

Konklusion

EU-Taksonomien påvirker landbrugsvirksomheden på en række måder.

Store virksomheder og finansielle institutioner skal indenfor EU-Taksonomien oplyse, hvor stor andel af deres virksomheds omsætning, investeringer samt forsknings- og udviklingsaktiviteter, der skabes inden for forretningsområder, der er bæredygtige i henhold til EU's taksonomi. Derudover skal finansielle markedsdeltagere oplyse om, hvor bæredygtige deres investeringsprodukter er. Det kræver, at markedsdeltagerne får bæredygtighedsoplysninger fra de virksomheder, som de investerer i.

Derfor kommer Taksonomien til at påvirke stadig flere virksomheder – herunder også danske landbrugsvirksomheder. Først og fremmest fordi taksonomiforordningen også indeholder rapporteringsforpligtelser for finansielle institutioner. I praksis betyder det, at den enkelte landbrugsvirksomhed indenfor EU-Taksonomien kommer til at levere oplysninger, hvis der ønskes bæredygtig finansiering.

⁴ [Nordeas landbrugsdirektør: Vi skal sikre, at landmændene køber ind på den grønne omstilling | LandbrugsAvisen](#)

⁵ [Efter Nordea-udmelding: Vestjysk Bank overvejer også klimamål for landbruget | LandbrugsAvisen](#)

Ligeledes kan landbrugsvirksomheden blive pålagt at levere oplysninger indenfor EU-Taksonomi til deres aftagervirksomhed. Enten fordi aftagervirksomheden er direkte eller indirekte omfattet af kravene i EU-Taksonomien.

CSRD får også indvirkning på landbrugsvirksomheden.

Virksomheder, der er omfattet af CSRD (og dermed ESRS), forpligtiges til at medtage oplysninger om deres værdikæde, hvis de defineres som væsentlige ud fra en dobbelt væsentlighedsvurdering. I praksis betyder det, at store landbrugsvirksomheder, som er omfattet af CSRD, skal følge retningslinjerne i CSRD og ESRS og udføre en dobbelt væsentlighedsvurdering for hele deres værdikæde.

Landbrugsvirksomheder, som ikke direkte er omfattet af CSRD, kommer også til at redegøre for sin ESG-påvirkning, hvis landbrugsvirksomheden enten er leverandør til en stor virksomhed eller har lån hos en finansiell virksomhed. For nærværende er det ikke muligt at klarlægge, i hvor høj grad den enkelte landbrugsvirksomhed bliver påvirket af EU-Taksonomien og CSRD.

Det skyldes primært to forhold.

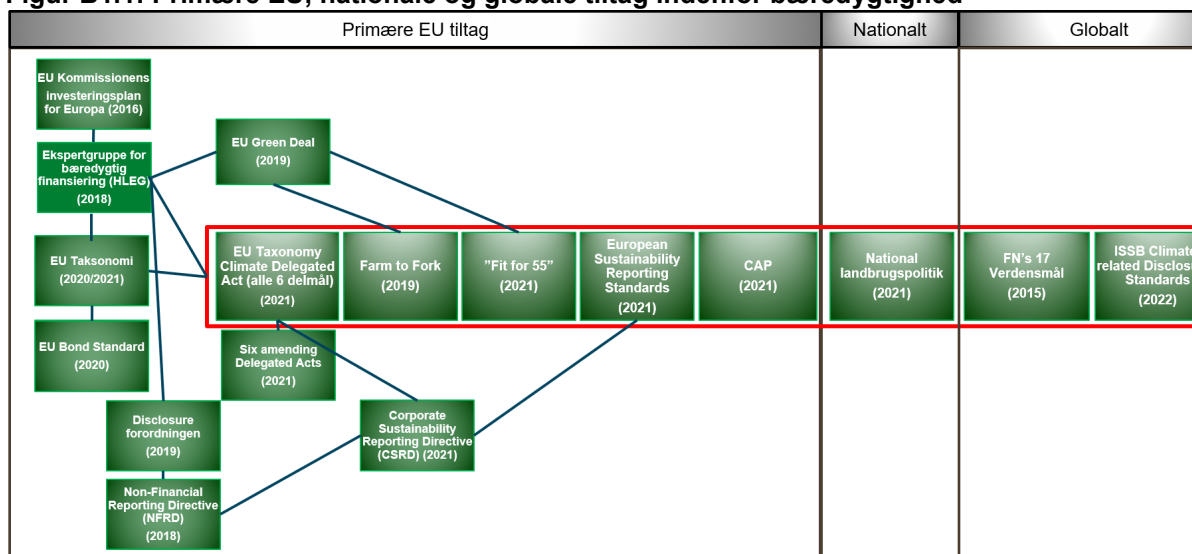
For det første er EU-Taksonomien forsinket og forventes tidligst i fuld version i 2024. Derfor er det ikke muligt præcist at definere, hvilke kriterier en landbrugsvirksomhed vil blive omfattet af. Dette gøres heller ikke lettere af, at landbrugssektoren, efter at have været med i det primære udkast til taksonomien, er udeladt. Hensigten er, at landbruget kommer med i taksonomien, men om det bliver i 2024, vides endnu ikke.

For det andet kommer krav og omfang til at afhænge af landbrugsvirksomhedernes store aftagere, leverandører og finansielle samarbejdspartneres dobbelte væsentlighedsvurdering, og hvordan disse interessenter vælger at opgøre deres ESG-risiko.

Bilag 1: EU's plan for grøn udvikling

Som led i EU's plan for grøn udvikling, har EU-Kommissionen fremlagt forskellige planer og forslag som illustreret i figur B1.1.

Figur B1.1: Primære EU, nationale og globale tiltag indenfor bæredygtighed

Kilde: Egen tilvirkning

Formålet er, at grøn udvikling, opfyldelse af Parisaftalen⁶ og klimamålene for 40 %-reduktion i 2030 og klimaneutralitet i 2050 skal ske ved investering i bæredygtig omstilling og ny teknologi. Det kræver finansiering, hvorfor EU-Kommissionen i 2016 udarbejdede en investeringsplan. Samme år nedsatte de en ekspertergruppe for bæredygtig finansiering, som i 2018 kom med en handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst, som EU i store træk følger i dag.

Handlingsplanen indeholdt 10 elementer til at nå målet, som illustreret i tabel B1.1.

Tabel B1.1: EU's 10 bæredygtighedselementer
1. En bæredygtighedsklassificering
2. ESG-standarder for finansielle produkter
3. Fremme investeringer i bæredygtige projekter
4. ESG-integration i finansiell rådgivning
5. Udvikling af bæredygtighedsbenchmarks
6. Kreditvurdering af ESG-kriterier
7. ESG-krav for udbydere og forvaltere af investeringsprodukter
8. Bæredygtighed
9. Oplysningspligt for virksomheder på bæredygtighed
10. Mere bæredygtig ledelse

Kilde: Egen tilvirkning

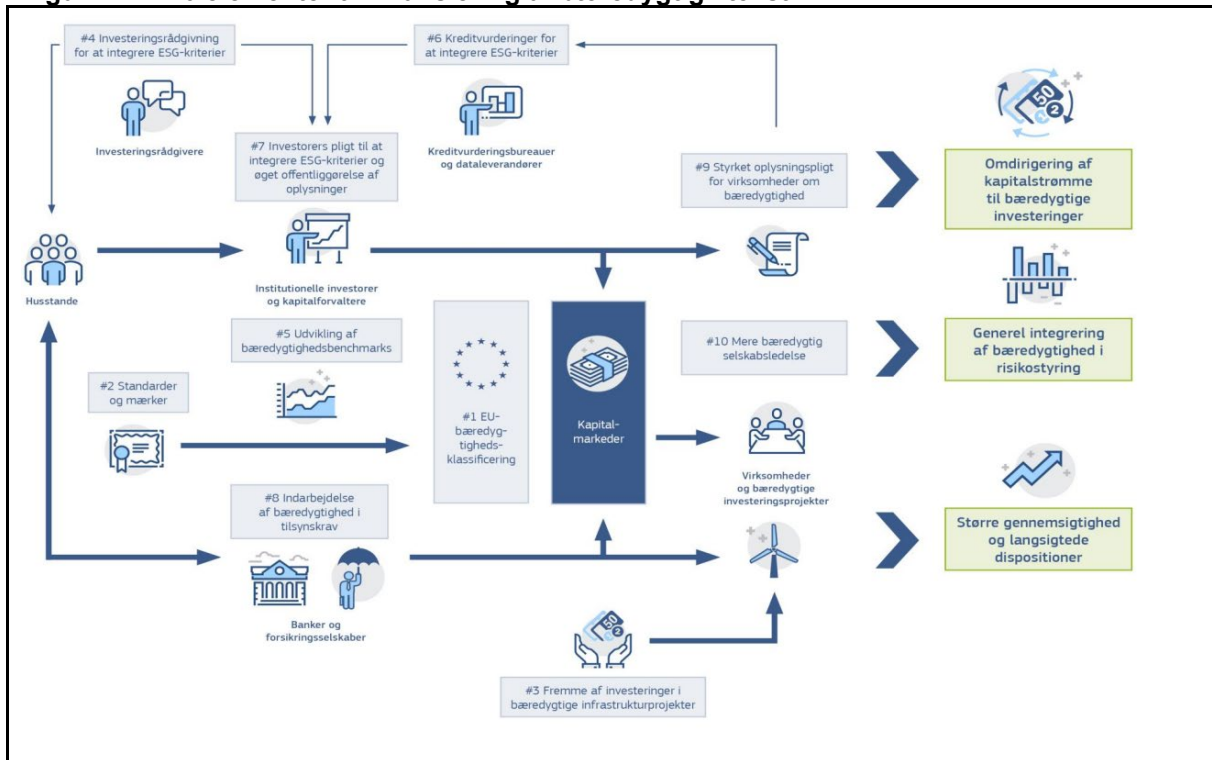
Samlet skal de 10 elementer være medvirkende til at omdirigere kapital til bæredygtige investeringer og styre finansielle risici, som skyldes miljø-, sociale og ledelsesmæssige forhold i virksomhederne i

⁶ Parisaftalens formål er at begrænse den globale opvarmning til under 2 grader Celsius, og at stræbe efter en begrænsning af opvarmningen til 1,5 grader Celsius.

EU. Sidst skal elementerne være med til at skabe større gennemsigthed i virksomhedernes bæredygtighed til fremmelse af langsigtede finansielle dispositioner.

Figur B.1.2 viser sammenhænge mellem elementerne til finansiering af bæredygtig vækst, borgere, finansielle institutioner, investorer og virksomheder.

Figur B1.2: 10 elementer til finansiering af bæredygtig vækst

Kilde: Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst - bilag 4

Tabellen og figuren illustrerer behovet for fælles definitioner og retningslinjer for at få kredsløbet til at fungere. Omdrejningspunktet for at det lykkedes er ikke-finansiell ESG-rapportering.

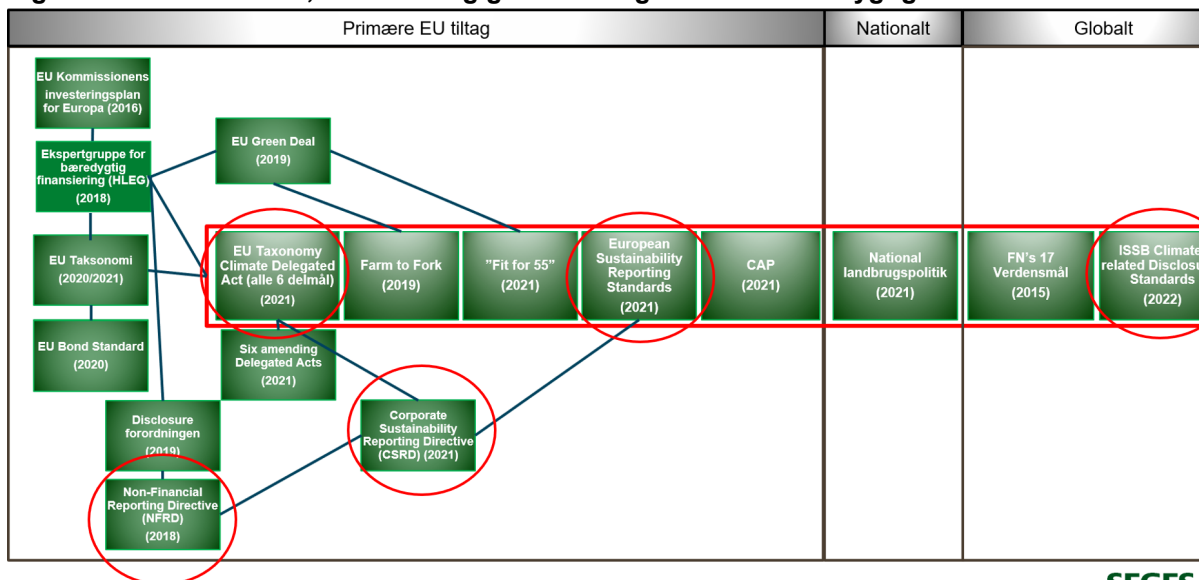
Derfor har EU i forbindelse med handlingsplanen vedtaget forskellige direktiver og rapporteringsstandarder, som figurens interessenter skal overholde, og som direkte eller indirekte påvirker den enkelte landbrugsvirksomhed.

Bilag 2 beskriver de vigtigste direktiver og rapporteringsstandarder.

Bilag 2: Beskrivelse af NFRD, CSRD, ESRS og ISSB

Formålet med bilag 2 er at beskrive de vigtigste direktiver og rapporteringsstandarder, som er indcirklet i figur B2.1.

Figur B2.1: Primære EU, nationale og globale tiltag indenfor bæredygtighed

SEGES
INNOVATION

Kilde: Egen tilvirkning

NFRD og Disclosureforordningen

Før handlingsplanen har EU i 2014 vedtaget Non-Financial Reporting Directive (NFRD), hvis formål er, at store virksomheder sammen med årsrapporten skal foretage ikke-finansielle rapportering også kendt som virksomhedens bæredygtighedsrapport (sustainability report).

Fra 2018 skal alle 28 medlemslande i EU have implementeret NFRD, som gælder for alle store virksomheder med mere end 500 ansatte. I Danmark er NFRD implementeret i årsregnskabslovens 99 a og 107 d, og er overimplementeret, da det gælder for udvalgte virksomheder ned til 250 fuldtidsansatte.

I november 2019 opdaterer EU-kravene til afrapportering i tråd med den grønne plan og vedtager EU's Sustainable Finance Action Plan (SFDR), også kendt som Disclosureforordningen⁷ (forordning (EU) 2019/2088).

Forordningen træder i kraft den 10. marts 2021 og indeholder krav om, at finansielle institutioner og investorer skal offentliggøre oplysninger om, hvordan de tager hensyn til bæredygtighedsmæssige faktorer i deres investeringsbeslutninger og rådgivning (ESG). Derudover skal de offentliggøre oplysninger om, hvordan de overvejer bæredygtighedsmæssige risici i deres investeringsbeslutninger, og hvordan de arbejder for at reducere disse risici. Målet er at skabe større gennemsigtighed og ansvarlighed i forhold til bæredygtighed i finanssektoren.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

CSRD

EU's næste skridt i opfyldelse af Parismålene og øget bæredygtighedsrapportering er CSRD (Corporate Social Responsibility Directive).

Formålet med CSRD er, at virksomhederne rapporterer relevant og dokumenteret bæredygtighedsdata i overensstemmelse med SFDR (Disclosureforordningen) og EU-Taksonomien.

EU-Kommissionen vedtog den endelige CSRD den 10. november 2022 med ikrafttrædelse den 5. januar 2023, hvor direktivet erstatter Non-Financial Reporting Directive (NFRD) og samtidig skærper kravene til bæredygtighedsrapportering.

I forhold til NFRD ændrer CSRD bæredygtighedsrapporteringen på flere punkter.

Tabel B2.1 viser de væsentligste punkter.

Tabel B2.1: Væsentligste udvidelser fra NFRD til CSRD

Dobbelt væsentlighed	Virksomheden skal analysere og rapportere på virksomhedens påvirkning på samfundet og miljøet, og hvilke risici virksomheden udsættes for på grund af klimaændringer og ressourceknaphed
Langsigtede ESG-mål	Virksomheden skal opstille langsigtede ESG-mål og politikker
Due diligence på virksomheden og dens værdikæde	Virksomheden skal foretage due diligence på egen drift og dens værdikæde
Rapportering i henhold til SFDR og EU-Taksonomien	Virksomheden skal sikre, at den lever op til kravene i SFDR og EU-Taksonomien
Obligatorisk ekstern kontrol og tredjeparts revision	

Kilde: Egen virkning

CSRD indeholder reglerne for, hvad virksomhederne skal rapportere, men ikke hvordan. Det er samlet i et nyt sæt rapporteringsstandarder, ESRS, som virksomheder skal rapportere i overensstemmelse med.

ESRS

ESRS (European Sustainability Reporting Standards) er en ramme for bæredygtighedsrapportering, der fokuserer på at rapportere om relevante emner og aspekter af en virksomheds bæredygtighedspræstation.

Formålet med ESRS er at fastlægge kriterierne for implementering af CSRD og skal samtidigt skabe sammenhæng til både den finansielle rapportering og rapportering om bæredygtighed. Opgaven er tildelt EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), som fungerer som teknisk rådgivergruppe for EU-Kommissionen.

Det forventes, at ESRS bliver vedtaget som delegerede retsakter i 4. kvartal 2023.

Se bilag 3 for en mere detaljeret gennemgang af indholdet i CSRD og ESRS.

Samlet set skal EU-Taksonomien, CSRD og ESRS ses som EU's bidrag til at sætte standarder for definition af bæredygtighedsrapporteringer. Hensigten er, at rapporteringen skal bygge på globale standarder, hvilket indtil videre har vist sig at være en udfordring.

For at strømline processen har EU blandt andet indledt et samarbejde med International Accounting Standards Board (IASB), som udarbejder internationale regnskabsstandarder, IFRS og som også står bag et nyt globalt tiltag bag bæredygtighedsrapportering i form af ISSB.

ISSB

ISSB (International Sustainability Standards Board) er efter pres fra regeringer, tilsynsmyndigheder, de finansielle markedsdeltagere m.fl. etableret i 2021 af IFRS Foundation (International Financial Reporting Standards Foundation) på COP26 i Glasgow⁸.

ISSB's hovedformål er at udvikle globale standarder for bæredygtighedsrapportering, som skal hjælpe virksomheder med at rapportere om deres bæredygtighedsindsatser og bidrage til sammenhængende og effektiv rapportering. Hensigten er også, at ISSB-standarderne skal hjælpe virksomhederne med at undgå dobbeltrapportering.

Fokus er at give investorer og andre interessenter bedre information om virksomhedernes bidrag til en mere bæredygtig fremtid for nemmere adgang til kapital. Derfor skal standarderne hjælpe virksomheder med at rapportere mere pålideligt og konsistent om deres bæredygtighedsindsatser. Det gøres ved, at ISSB-standarderne sætter globale kriterier for en lang række emner indenfor bæredygtighed, herunder klimaforandringer, miljøbeskyttelse, social ansvarlighed, menneskerettigheder og god selskabsledelse.

For at skabe global sammenhæng bygger IBBS-standarderne på arbejdet i blandt andet Climate Disclosure Standards Board (CDSB), TCFD (Taskforce for Climate Related Financial Disclosures), SASB (Sustainability Accounting Standards Board) og World Economic Forum's Stakeholder Capitalism Metrics.

Sideløbende har IBBS de seneste 6 måneder også samarbejdet med EFRAG for at skabe størst mulig sammenhæng til ESRS.

⁸ [New body to oversee global sustainability disclosure standards | Financial Times \(ft.com\)](#) + [International Sustainability Standards Board launched - International Accounting Bulletin](#)

Bilag 3: Hvorfor er CSRD og ESRS vigtige, og hvad indeholder de?

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) og ESRS (European Sustainability Reporting Standards) er begge tiltag, der har til formål at øge gennemsigtigheden og kvaliteten af virksomhedernes bæredygtighedsrapportering.

Omdrejningspunktet for kravene er ESG, som inddrages i tre hovedområder.

Miljømæssige faktorer (E)	Sociale faktorer (S)	Governance (G)
herunder tilpasning og afbødning af klimaforandringer, ressourceforbrug, cirkulær økonomi, forurening, biodiversitet etc.	herunder lige muligheder og rettigheder, gode arbejdsforhold, menneskerettigheder etc.	herunder ledelses- og tilsynsorganer, forretningsetik, virksomhedskultur, politisk engagement, intern kontrol, systemer til risikostyring etc.

For hvert område skal virksomhederne stille en lang række informationer til rådighed for alle dens interessenter. Det gælder blandt andet oplysninger om forretningsmodel, strategi, bæredygtighedspolitikker, negativ påvirkning af bæredygtighedsområdet samt ledelsens rolle i arbejdet med bæredygtighed.

CSRD kræver, at dette sker ud fra et dobbelt væsentlighedsprincip.

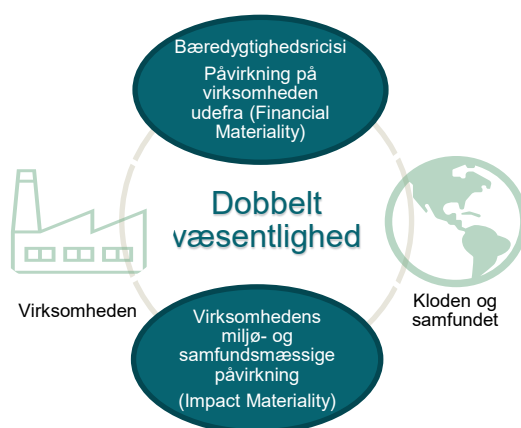
Dobbelt væsentlighed

Formålet med at rapportere ud fra et dobbelt væsentlighedsprincip er at afdække og give den enkelte virksomhed og dens interessenter overblik over, at virksomheden kan have indflydelse på miljøet og samfundet og omvendt også selv kan blive påvirket af miljømæssige og sociale forhold.

Det dobbelte væsentlighedsprincip kræver, at virksomheden skal analysere, tage stilling til og rapportere om den interne og eksterne påvirkning af dens produktion. Rapporteringen skal foretages ud fra både et finansielt og et ikke finansielt perspektiv.

Figur B3.1 viser en illustration af dobbelt væsentlighed

Figur B3.1: Dobbelt væsentlighed

Kilde: Egen tilvirkning

Virksomheden skal forstå, hvordan dens produktion påvirker miljøet og det omliggende samfund. Det gælder både lokalt og globalt. Et eksempel kan være, hvordan beregninger af scope 1-, 2- og 3-

udledninger påvirker virksomhedens omgivelser og egen økonomi, og hvad virksomhedens strategi er for at reducere udledningerne. Derudover skal virksomheden også tage stilling til, hvordan den påvirkes af udefrakommende bæredygtighedsrisici. Det kan eksempelvis være, hvordan klimaændringer eller knaphed på ressourcer påvirker virksomhedens økonomi og fremtidsudsigter, og hvad virksomheden gør for at imødekomme risiciene.

For at hjælpe virksomhederne med at få et overblik over, hvad der helt konkret skal analyseres dobbelt væsentlighed ud fra og rapporteres på, har EU-Kommissionen udgivet rapporteringsstandarder, som er samlet i European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

ESRS-standarderne

ESRS er inddelt i 2 hoveddele med 12 sæt standarder samt 6 uddybende appendixer.

Første del er Cross-Cutting Standards, som er 2 sæt generelle standarder vedrørende generelle krav og oplysninger til bæredygtighedsrapporteringen. Heri defineres krav til beskrivelse af virksomhedens strategi, mål, målsætning og dens værdikæder. Anden del er Sector-Agnostic Standards, som er 10 sæt standarder, som knyttes til ESG med 5 sæt standarder på klima, 4 sæt standarder på sociale forhold og 1 sæt standarder vedr. ledelse.

Figur B3.2 viser en oversigt over ESRS-standarderne.

Figur B3.2: ESRS-standarder

Generelle standarder	E (Miljømæssige faktorer)	S (Sociale faktorer)	G (Governance)
<ul style="list-style-type: none"> • ESRS 1: Generelle Krav • ESRS 2: Generelle oplysninger 	<ul style="list-style-type: none"> • E1: Klimaforandringer • E2: Forurening • E3: Vand og marineressourcer • E4: Biodiversitet og økosystemer • E5: Ressourcer og cirkulær økonomi 	<ul style="list-style-type: none"> • S1: Egen arbejdstyrke • S2: Arbejdsstyrken i værdikæden • S3: Påvirkning af (lokal)samfundet • S4: Forbrugere og slutbrugere 	<ul style="list-style-type: none"> • G1: Forretningsadfærd og forretningsetik

Kilde: Egen tilvirkning ud fra EFRAG

Hvert sæt af standarder indeholder specifikke oplysningskrav. Udkastet indeholder 84 oplysningskrav og potentielt 800 målepunkter. Oplysningskravene og målepunkterne er virksomhedsspecifikke og medtages ud fra det dobbelt væsentlighedsprincip. Senere hen kommer mere sektor specifikke standarder.

Bemærk, at de miljømæssige faktorer i ESRS er sammenfaldende med de 6 EU-miljømåle i EU-Taksonomien, som vist i figur B3.3.

Figur B3.3: EU-miljømål i EU-Taksonomien

EU-Taksonomi - miljømål
<ul style="list-style-type: none"> • Modvirkning af klimaændringer • Tilpasning til klimaændringer • Bæredygtig udnyttelse og beskyttelse af vand- og havressourcer • Overgang til en cirkulær økonomi • Forebyggelse og bekæmpelse af forurening • Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer.

Kilde: Egen tilvirkning

Derfor vil der være tæt sammenhæng med en kommende EU-Taksonomi, som for landbrugets vedkommende endnu ikke er på plads for de første to mål vedr. modvirkning og tilpasning af klimaændringer. Seneste forlydender er, at de bliver udskudt til 2025, mens de sidste 4 miljømål for andre relevante sektorer bliver vedtaget senest med udgangen af 2023.

Oplysningskrav og dobbelt væsentlighed

I forhold til tidligere udkast af ESRS fra november 2022 er det kun kravene i ESRS 2, som er obligatorisk for virksomheder. Før var grå og gule markerede målepunkter obligatoriske oplysnings- og målepunkter for virksomheden, hvor de orange markerede emner skulle vurderes ud fra dobbelt væsentlighed.

Tabel B3.1: Målepunkter i ESRS, november 2022

Målepunkter i ESRS, november 2022		
E	S	G
E1-1 – Transition plan for climate change mitigation	S1-1 – Policies related to own workforce	G1-4 – Confirmed incidents of corruption or bribery
E1-2 – Policies related to climate change mitigation and adaptation	S1-2 – Processes for engaging with own workers and workers' representatives about impacts	G1-5 – Political influence and lobbying activities
E1-2 – Policies related to climate change mitigation and adaptation	S1-3 – Processes to remediate negative impacts and channels for own workers to raise concerns	G1-6 – Payment practice
E1-3 – Actions and resources in relation to climate change policies	S1-4 – Taking action on material impacts on own workforce, and approaches to mitigating material risks and pursuing material opportunities related to own workforce, and	
E1-4 – Targets related to climate change mitigation and adaptation	S1-5 – Targets related to managing material negative impacts, advancing positive impacts, and managing material risks and opportunities	
E1-5 – Energy consumption and mix	S1-6 – Characteristics of the undertaking's employees	
E1-6 – Gross Scopes 1, 2, 3 and Total GHG emissions	S1-7 – Characteristics of non-employee workers in the undertaking's own workforce	
E1-7 – GHG removals and GHG mitigation projects financed through carbon credits	S1-8 – Collective bargaining coverage and social dialogue	
E1-8 – Internal carbon pricing	S1-9 – Diversity indicators	
E1-9 – Potential financial effects from material physical and transition risks and potential climate-related opportunities	S1-10 – Adequate wages	
E2-4 – Pollution of air, water and soil	S1-11 – Social protection	
E2-5 – Substances of concern and substances of very high concern	S1-12 – Persons with disabilities	
E2-6 – Potential financial effects from pollution-related impacts, risks and opportunities	S1-13 – Training and skills development indicators	
E3-4 – Water consumption	S1-14 – Health and safety indicators	
E3-5 – Potential financial effects from water and marine resources-related impacts, risks and opportunities	S1-15 – Work-life balance indicators	
E4-5 – Impact metrics related to biodiversity and ecosystems change	S1-16 – Compensation indicators (pay gap and total compensation)	
E4-6 – Potential financial effects from biodiversity and ecosystem-related impacts, risks and opportunities	S1-17 – Incidents, complaints and severe human rights impacts and incidents	
E5-4 – Resource inflows		
E5-5 – Resource outflows		
E5-6 – Potential financial effects from resource use and circular economy-related impacts, risks and opportunities		
Obligatoriske målepunkter	Obligatoriske målepunkter for virksomheder med mere end 250 medarbejdere	Målepunkter ud fra dobbelt væsentlighed

Kilde: Egen tilvirkning ud fra ESRS, november 2022

I den endelige ESRS fra juli, 2023 er målepunkterne ikke længere obligatoriske og skal ligesom kravene til beskrivelse af processer, politikker og målsætninger alene vurderes ud fra dobbelt væsentlighedsprincip. Vurderingen skal foretages ud fra virkningens og finansiell væsentlighed.

Virkningen vurderes ud fra 3 trin:

1. Forståelse af konteksten i forhold til dens virkninger, herunder dens aktiviteter, forretningsforbindelser og interesser.
2. Identifikation af faktiske og potentielle virkninger (både negative og positive), herunder gennem samarbejde med interesser og eksperter. På dette trin kan virksomheden basere sig på videnskabelig og analytisk forskning i virkninger på bæredygtighedsspørgsmål.
3. Vurdering af væsentligheden af dens faktiske og potentielle virkninger og fastlæggelse af de væsentlige forhold. På dette trin skal virksomheden vedtage tærskler for at afgøre, hvilke af virkningerne der vil være omfattet af dens bæredygtighedserklæring.

Derefter skal virkningen vurderes ud fra en alvorlighedsgrad som bestemmes ud fra 3 karakteristika.

1. **Skala:** hvor alvorlig den negative virkning er, eller hvor gavnlig den positive virkning er, for mennesker eller miljøet.
2. **Omfang:** hvor udbredte de negative eller positive virkningerne er. I tilfælde af miljøpåvirkninger kan omfanget forstås som graden af miljøskader eller en geografisk afgrænsning. I tilfælde af virkninger for mennesker kan omfanget forstås som antallet af personer, der påvirkes negativt.
3. **Uoprettelig karakter:** hvorvidt og i hvilket omfang de negative virkninger kan afhjælpes, dvs. genopretning af miljøet eller de berørte mennesker til deres tidligere tilstand.

Enhver af de 3 karakteristika (skala, omfang og uoprettelig karakter) kan gøre en negativ virkning alvorlig.

Finansiell væsentlighed vurderes ud fra risici eller muligheder, mens et bæredygtighedsspørgsmål er væsentligt ud fra et finansielt perspektiv, hvis det skaber risici eller muligheder, der påvirker (eller med rimelighed kan forventes at påvirke) virksomhedens finansielle stilling, indtjening, pengestrømme, adgang til finansiering eller kapitalomkostninger på kort, mellemlangt eller langt sigt.

Når virksomheden foretager sin væsentlighedsvurdering, skal den tage hensyn til en liste af bæredygtighedsspørgsmål, der omfatter emnespecifikke ESRS.

Tabel B3.2 viser de underliggende målepunkter, processer, politikker og målsætningerne i den endelige ESRS for ESG-standarderne.

Tabel B3.2: Målepunkter, processer, politikker og målsætninger i gældende ESRS, juli 2023
Målepunkter, processer, politikker og målsætninger i ESRS, juli 2023

E (32)	S (32)	G (6)
E1-1 – Omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer	S1-1 – Politikker vedrørende egen arbejdsstyrke	G1-1– Virksomhedskultur og politikker for god forretningssskik
E1-2 – Politikker vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer	S1-2 – Processer for samarbejde med egne arbejdstagere og arbejdstagerrepræsentanter om virkninger	G1-2 – Forvaltning af forbindelser med leverandører
E1-3 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med klimaforandringspolitikker	S1-3 – Processer til afhjælpning af negative virkninger og kanaler, hvor egne arbejdstagere kan give udtryk for bekymring	G1-3 – Forebyggelse og afsløring af korruption og bestikkelse
E1-4 – Mål vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer	S1-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på egen arbejdsstyrke og tilgange til at afbøde væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med egen arbejdsstyrke og effektiviteten af disse foranstaltninger	G1-4 – Bekræftede tilfælde af korruption eller bestikkelse
E1-5 – Energiforbrug og -miks	S1-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	G1-5 – Politisk indflydelse og lobbyvirksomhed
E1-6 – Bruttodrivhusgasemissioner under anvendelsesområde 1, 2, 3 og samlede drivhusgasemissioner	S1-6 – Karakteristika for virksomhedens ansatte	G1-6 – Betalingspraksis
E1-7 – Projekter vedrørende optag af drivhusgasser og modvirkning af drivhusgasemissioner finansieret ved hjælp af CO2-kreditter	S1-7 – Karakteristika for ikkeansatte arbejdstagere i virksomhedens egen arbejdsstyrke	
E1-8 – Intern CO2-prissætning	S1-8 – Kollektive overenskomstforhandlinger og social dialog	
E1-9 – Forventede finansielle virkninger af væsentlige fysiske risici og omstillingsrisici og potentielle klimarelaterede muligheder	S1-9 – Mangfoldighedsparametre	
	S1-10 – Tilstrækkelige lønninger	
E2-1 – Politikker vedrørende forurening	S1-11 – Social beskyttelse	
E2-2 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med forurening	S1-12– Personer med handicap	
E2-3 – Mål vedrørende forurening	S1-13 – Parametre for uddannelse og kompetenceudvikling	
E2-4 – Forurening af luft, vand og jord	S1-14 – Sundheds- og sikkerhedsparametre	
E2-5 – Problematiske stoffer og særligt problematiske stoffer	S1-15 – Parametre for balancen mellem arbejdsliv og privatliv	
E2-6 – Forventede finansielle konsekvenser af forureningsrelaterede virkninger, risici og muligheder	S1-16 – Kompensationsparametre (lønforskel og samlet kompensation)	
	S1-17 – Hændelser, klager og alvorlige virkninger på menneskerettighederne	
E3-1 – Politikker vedrørende vand- og havressourcer		
E3-2 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med vand- og havressourcer	S2-1 – Politikker vedrørende arbejdstagere i værdikæden	
E3-3 – Mål vedrørende vand- og havressourcer	S2-2 – Processer for samarbejde med arbejdstagere i værdikæden om virkninger	
E3-4 – Vandforbrug	S2-3 – Processer til afhjælpning af negative virkninger og kanaler, hvor egne arbejdstagere kan give udtryk for bekymring	
E3-5 – Forventede finansielle konsekvenser af vand- og havressourcerrelaterede virkninger, risici og muligheder	S2-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på arbejdstagere i værdikæden og tilgange til at styre væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med arbejdstagere i værdikæden og effektiviteten af disse foranstaltninger	
	S2-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	
E4-1 – Omstillingsplan og hensyntagen til biodiversitet og økosystemer i strategi og forretningsmodel		
E4-2 – Politikker vedrørende biodiversitet og økosystemer	S3-1 – Politikker vedrørende berørte samfund	
E4-3 – Foranstaltninger og ressourcer vedrørende biodiversitet og økosystemer	S3-2 – Processer for samarbejde med berørte samfund om virkninger	
E4-4 – Mål vedrørende biodiversitet og økosystemer	S3-3 – Processer til afhjælpning af negative virkninger og kanaler, hvor berørte samfund kan give udtryk for bekymring	
E4-5 – Konsekvensparametre i forbindelse med biodiversitet og ændringer i økosystemer	S3-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på berørte samfund og tilgange til at styre væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med berørte samfund og effektiviteten af disse foranstaltninger	
E4-6 – Forventede finansielle konsekvenser af biodiversitets- og økosystemrelaterede risici og muligheder	S3-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	
E5-1 – Politikker vedrørende ressourceforbrug og cirkulær økonomi		
E5-2 – Foranstaltninger og ressourcer i forbindelse med ressourceanvendelse og cirkulær økonomi	S4-1 – Politikker vedrørende forbrugere og slutbrugere	
E5-3 – Mål vedrørende ressourceforbrug og cirkulær økonomi	S4-2 – Processer for dialog med forbrugere og slutbrugere om virkninger	
E5-4 – Ressourcefløjtning	S4-3 – Processer til afhjælpning af negative virkninger og kanaler, hvor forbrugere og slutbrugere kan give udtryk for bekymring	
E5-5 – Ressourceudstrømning	S4-4 – Etablering af foranstaltninger vedrørende væsentlige virkninger på forbrugere og slutbrugere og tilgange til at håndtere væsentlige risici og forfølge væsentlige muligheder i forbindelse med forbrugere og slutbrugere samt effektiviteten af disse foranstaltninger	
E5-6 – Forventede finansielle virkninger af ressourceforbrug og virkninger, risici og muligheder i forbindelse med den cirkulære økonomi	S4-5 – Mål vedrørende håndtering af væsentlige negative virkninger, fremme af positive virkninger og håndtering af væsentlige risici og muligheder	

Kilde: Egen tilvirkning ud fra ESRS, juli 2023

CSRD og ESRS er omfattende, og det kan virke uoverskueligt at analysere og samle så store mængder af data. Især da CSRD også kræver, at virksomheden har styr på hele dens værdikæde. For at imødekomme denne udfordring har CSRD en indfasningsperiode på tre år for værdikædeoplysninger.

Hvorfor er CSRD og ESRS vigtige?

CSRD og ESRS flytter for første gang i mange år grænserne for minimumsrapporteringen og ansvaret for (store) virksomheder. Fremadrettet er det ikke længere tilstrækkeligt med finansiell rapportering.

Selvom tendensen de seneste år har været, at ikke-finansielle data og rapportering er vigtig for virksomheder, så gør vedtagelsen af CSRD og den kommende vedtagelse af ESRS det til et krav. Det

gør, at (store) virksomheder kommer til at efterspørge dokumenteret bæredygtighed i deres værdikæde. I værste fald vil leverandører, som ikke kan dokumentere og levere relevant bæredygtighedsdata i overensstemmelse med CSRD og ESRS-standarden blive udelukket fra at levere til virksomheden.

Derfor kommer CSRS og ESRS sammen med EU-Taksonomien til at sætte de minimumsrammer for EU-virksomheders Licence to Sell, Licence to Operate og Licence to get Finance.

Licence to Operate:

Lovgivning og politiske dagsordner kommer til at benytte CSRD, ESRS-standarden og kriterierne fra EU-Taksonomien som minimumskrav for at få lov til at producere i fremtiden. Kan de ikke overholde kravene, så vil de ikke længere få lov at producere deres vare(r).

Licence to Sell:

Forbrugere vil i stigende grad efterspørge og forbruge varer med dokumenteret bæredygtighed. CSRD og ESRS-standarden kommer til at være et centralt element i at dokumentere, at virksomhederne producerer ansvarligt. Kan virksomheden ikke det, udsætter de sig for ikke at kunne sælge deres varer.

Licence to obtain Finance:

Den finansielle sektor er underlagt CSRD, og de vil ikke kunne dokumentere at deres lån eller investeringsprodukter er bæredygtige i EU, medmindre de følger CSRD, ESRS-standarden og EU-Taksonomien. Kan virksomheden ikke dokumentere og levere relevant bæredygtighedsdata i overensstemmelse med CSRD, ESRS-standarden og EU-Taksonomien risikerer virksomheden ikke blot at få en højere rente og dårligere vilkår. Virksomheden vil ikke kunne få bevilliget nye lån og vil i værste fald få afslag på refinansiering eller opsagt eksisterende lån.

I første omgang vil den enkelte landbrugsvirksomhed ikke være omfattet, men værdikædebetraktningen gør, at den finansielle sektor eller aftagerleddet vil kræve bæredygtighedsdata og/eller ESG-rapportering. For at leve op til kravene vil der blive efterspurgt af rapportering om emner som vandforbrug, pesticidforbrug, dyrevelfærd, ansættelsespraksis, samfundsansvar, klimapåvirkning og andre ikke-finansielle faktorer, som kan påvirke både virksomheden og samfundet som helhed.

For at opfylde kravene i ESRS og CSRD vil landbrugsvirksomheder skulle identificere og rapportere om disse faktorer og deres indvirkning på deres forretning og samfundet, og for at sikre at de træffer ansvarlige beslutninger på baggrund af denne information. Dette vil bidrage til at øge gennemsigtigheden og tilliden til virksomheden fra både investorer, forbrugere og samfundet som helhed.

Kildehenvisning

Akademiet for de Tekniske Videnskaber, 2022, EU-Taksonomiens indflydelse på danske produktionsSMV'er (atv.dk), <https://atv.dk/files/media/document/EU%20Taksonomiens%20indflydelse%20p%C3%A5%20danske%20produktionssmver.pdf>

Arla, 2023, Konsolideret Årsrapport 2022, https://www.arla.com/493297/globalassets/arla-global/company---overview/investor/annual-reports/2022/arla-annual-report-2022_dk2.pdf

Danske Bank, 2023, Sustainability Report 2022, https://danskebank.com/-/media/danske-bank-com/file-cloud/2023/2/sustainability-report-2022.pdf?rev=16807a12cc254f8ea3142fb08e6082bb&sc_lang=da

Deloitte, 2023, Heads Up - Frequently Asked Questions About the E.U. Corporate Sustainability Reporting Directive (August 17, 2023) [Heads Up — #DeloitteESGNow — Frequently Asked Questions About the E.U. Corporate Sustainability Reporting Directive \(August 17, 2023\) | DART – Deloitte Accounting Research Tool](#)

DLR, 2023, Bæredygtighedsrapport 2022, <https://dlr.dk/wp-content/uploads/2023/02/DLR-Kredit-Baeredygtighedsrapport-2022.pdf>

Det Europæiske Råd, 2022, Rådet giver afsluttende grønt lys for direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering, <https://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2022/11/28/council-gives-final-green-light-to-corporate-sustainability-reporting-directive/>

Det Europæiske Råd, 2022, EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV om ændring af forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-35-2022-INIT/da/pdf>

Det Europæiske Råd, 2023, Questions and Answers on the Adoption of European Sustainability Reporting Standards, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

Det Europæiske Råd, 2023, Implementing and delegated acts - CSRD - Endelig ESRS-direktiv, https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/financial-services-legislation/implementing-and-delegated-acts/corporate-sustainability-reporting-directive_en

EFRAG, 2022, First Set of draft ESRS, <https://www.efrag.org/lab6>

EFRAG, 2023, Value Chain Implementation Guidance (VC IG), <https://www.efrag.org/Meetings/2307280747599961/EFRAG-SRB-Meeting-23-August-2023>

EFRAG, 2023, Materiality Assessment Implementation Guidance (MA IG), <https://www.efrag.org/Meetings/2307280747599961/EFRAG-SRB-Meeting-23-August-2023>

Europa-kommissionen, 2018, Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0097&from=EN>

Europa-kommissionen, 2023, Sustainable finance package 2023, https://finance.ec.europa.eu/publications/sustainable-finance-package-2023_en

Europa-kommissionen, 2023, Factsheet: Sustainable finance - Investing in a sustainable future, June 2023, https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-06/230613-sustainable-finance-factsheet_en_0.pdf

Finanstilsynet, 2023, Disclosureforordningen, <https://www.finanstilsynet.dk/Tilsyn/Information-om-udvalgte-tilsynsomraader/Baeredygtig-finansiering/Disclosureforordningen>

Finanstilsynet, 2023, Taksonomiforordningen, https://www.finanstilsynet.dk/Tilsyn/Information-om-udvalgte-tilsynsomraader/Baeredygtig-finansiering/Taksonomiforordningen_ny

IFRS, 2023, About the International Sustainability Standards Board, <https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/>

Jyske Bank, 2023, Rapport om bæredygtighed 2022, <https://www.jyskebank.dk/wps/wcm/connect/jfo/de088373-c9d1-49f1-b3fb-9ed269a7d829/Rapport+om+b%C3%A6redygtighed+2022.pdf?MOD=AJPERES>

Kjeldgaard, Kenneth, 2020, Bæredygtig finansiering i fremtiden – et overblik over påvirkning og udvikling, SEGES Innovation, Strategi & Vækst, https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/4/d/f/notat_landbrugets_adgang_gron_finansiering.pdf

Kjeldgaard, Kenneth, 2021, EU-Taksonomi nye bæredygtige standarder for fremtidens finansiering, SEGES Innovation, Strategi & Vækst, https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/b/e/1/virksomhedsledelse_baeredygtig_finansiering_landbruget_rapport.pdf

Kjeldgaard, Kenneth, 2023, Krav til landbrugsvirksomhedernes ESG-rapportering, SEGES Innovation, Strategi & Vækst, https://www.landbrugsinfo.dk/public/c/b/4/strategi_krav_landbrugsvirksomheders_esg_rapportering

KPMG, 2023, Bliv klar til nye IFRS Sustainability Disclosure Standards, <https://kpmg.com/dk/da/home/indsigt/2022/04/ifrs-sustainability-disclosure-standards-.html>

KPMG, 2023, Get ready for European Sustainability Reporting Standards, <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/07/talkbook-get-ready-for-esrs.pdf>

KPMG, 2023, Ved du, hvad der gemmer sig i din værdikæde? - KPMG Danmark, <https://kpmg.com/dk/da/home/indsigt/2023/02/ved-du--hvad-der-gemmer-sig-i-din-vaerdikaede--det-bor-du.html>

Landbrugsavisen, 2023, Nordeas landbrugsdirektør: Vi skal sikre, at landmændene køber ind på den grønne omstilling, <https://landbrugsavisen.dk/nordeas-landbrugsdirekt%C3%B8r-vi-skal-sikre-landm%C3%A6ndene-k%C3%B8ber-ind-p%C3%A5-den-gr%C3%B8nne-omstilling>

Landbrugsavisen, 2023, Efter Nordea-udmelding: Vestjysk Bank overvejer også klimamål for landbruget, <https://landbrugsavisen.dk/efter-nordea-udmelding-vestjysk-bank-overvejer-klimam%C3%A5l-over-landbruget%C2%A0>

Merkur Andelskasse, 2023, Årsrapport 2022, https://merkur.dk/media/ymgmu3lg/merkur_a-rsrapport_2022_endelig.pdf

Make, 2023, ESG Barometer 2023, <https://esg.make.dk/>

Nordea, 2023, Annual Report 2022, <https://www.nordea.com/en/doc/annual-report-nordea-bank-abp-2022.pdf>

Nykredit, 2023, Corporate Responsibility ReportCorporate Responsibility Report 2022, https://npa.nykredit.dk/en-gb/SysSiteAssets/rapporter-om-samfundsansvar/corporate_responsibility_report_q4_-_2023-02-08_en.pdf

PwC, 2022, EU Newsletter Sustainability Reporting #5, https://images.content.pwc.com/Web/PwCGlobal/%7B131cca16-b4b2-45cf-952e-9ddb28c12e%7D_EU_Newsletter_5_-_Sustainability_Reporting.pdf

PwC, 2023, EU Newsletter Sustainability Reporting #6, https://images.content.pwc.com/Web/PwCGlobal/%7B131cca16-b4b2-45cf-952e-9ddb28c12e%7D_EU_Newsletter_5_-_Sustainability_Reporting.pdf

PwC, 2023, Den bæredygtige bundlinje og nye ESG-rapporteringskrav fra EU, Konference i Musikhuset i Aarhus

Sphera, 2023, The ISSB and the IFRS Sustainability Disclosure Standards: Aiming for Comparability in ESG Reporting, <https://sphera.com/spark/the-issb-and-the-ifrs-sustainability-disclosure-standards-aiming-for-comparability-in-esg-reporting/>

Sydbank, 2023, Årsrapport 2022, <https://ipaper.ipapercms.dk/Sydbank/regnskaber-2022/aarsrapport-2022/>

Vestjysk Bank, 2023, Årsrapport 2022, <https://www.vestjyskbank.dk/Files/Files/Investor-relations/Regnskaber/2022/2022-vestjyskbank-dk.xhtml>

SEGES
INNOVATION

SEGES Innovation
Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N

T: +45 8740 5000 - F: +45 8740 5010 - E: info@seges.dk

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov. SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende notatets informationer.